

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 48.

Plymouth, Pa., d. 28 Lapkričio (November) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Musu didelis metinis išpardavimas Drapanu ir kurpiu.

Jus gausite vertę už savo pinigus arba pinigus atgal toks yra musu padejimas.

Mes duodame apspresti vertę mūsų pirkinius. Pirk siūtą ar overkotą pas mus ir parsigabėjęs parodyk savo draugams ir palyginkite kur nors Amerikoje pirktą tavorą su mūsų. Jeigu nebūsi užganėdintas iš mūsų tavoro, atnešk mums atgal tu nedėlę laiko, o mes sugrąžysime tau pinigus.

Jeigu pirksi pas mus nelauk ilgai nes dabar yra pats laikas, pigiau pirkti kaip kituos sutoruos.

Per šitą nedėlę specializškai norime atkreipti atydą per nužeminimą prekių, kaip niekur teip pigai nerasi.

Vyrų gražus juodi ar mėlini cheviot siutai, vilnonei, gerai pasiuti, dubeltavai susegamas kotas ir bruslotas, geras dėl kožno, \$10 vertes pas mus \$5,90

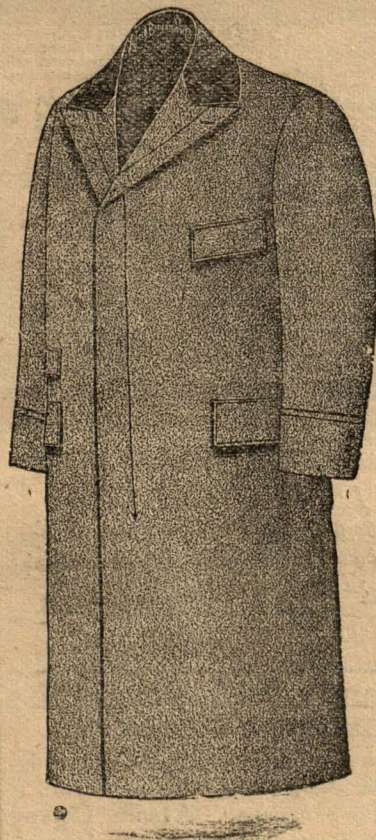
Vyrų dailesni sutai, vilnonei, gražei ir gerai pasiuti, verti \$15,00 pas mus už \$10

Vyrų rudeniniai overkotai, visokių spalvų, geros bovelnos, dabartinės mados szilkinium pamuszalu, aksomine apikakle verti \$12,50 pas mus už \$8,90

Vyrų overkotai ilgi, szilti ant žiemos visokių spalvų, gražiai drucziai pasiuti lastikinis pamuszalas verti \$15,00 pas mus už \$10,00

Vyrų dailius žieminiai overkotai visokių spalvų, sziltos ir minksztos angelsko ceikio didžiausiam pasirinkime ir vėliausios mados, verti \$20,00 pas mus už \$15,00

Vyrų gražus bruslotai inportavoti, dubeltavai susegami iszmargintais kalnieriais, verti \$5,50 pas mus už \$2,50

Jaunų vyrų suteliai puikiai ir drucei padaryti cheviot matarijos, vilnonei, juodi, mėlyni, ir kitoki ant žiemos, didumo 29 iki 36 per krutinę, verti \$10 pas mus už \$7,00

Jaunuomenės žieminiai overkocziai, vilnonei visokių spalvų, pabuteris lininis, nuo 15 iki 19 metų verti \$8,00, pas mus už \$5,00

Jaunų vaikinių gražus overkotai pukuoto iszdirbimo, paskiausios mados ir gerai tinkami, verti \$15,00 pas mus \$10,00

Vaiku drapanos.

Vaikų siutukai, szimtus turime visokių madų, nuo 7 iki 15 metų, trumpi nuo 4 iki 12 metų, ir dėl mažų nuo 3 iki 8 metų, cheviot matarijos, gerai padaryti, verti \$4,00 daugelis daugiau verti už \$2,98

Daugiau per 100 visokių madų, vaikų gelumbinei siutai, maskoliszkos gelumbės, su gerais pamuszalais per visą, tinkanti kožnam, verti \$5 ir \$6, pas mus be skyriaus už \$4,00

Vaikų puikus siutukai keletas szimtų lygios gražios skotiszkos matarijos, dubeltavai ar vielninkai susegami, su pabuteriu, gerai pasiuti, nuo 9 iki 15 metų, prekė \$5,00 parduodam \$3,95

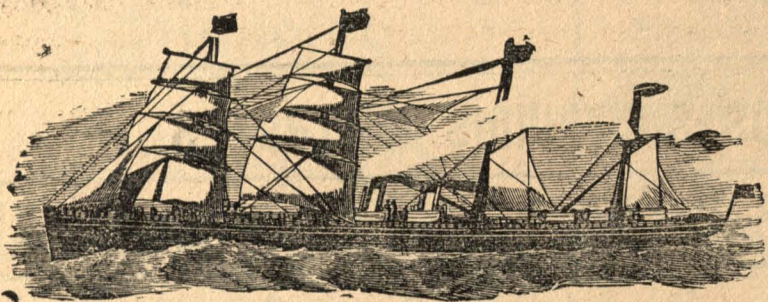
Vaikų sziltos žieminės jaksškės padarytos gražei su kalnieriais, iszpabuteriuotos ir drucei pasiutos, vertos \$3,00 numazinta už \$1,98

Vaikų žieminiai overkotai visokių spalvų, su dideliais kalnieriais sziltai iszpabuteriuoti, nuo 6 iki 15 metų, prekė \$4,50 numazinta \$2,98

Mažų vaikų maskoliszkos gelumbės overkotai, kitur \$6,00 mes pard. už \$5,00

WEITZENKORNS

Max Kobre
 Successor to
KOBRE & HERSCHMANN
 Litewski i Polski **BANK**
 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Irieteliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visu greiciausiu laivu uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziam pinigus, kurius jusu prieteliai gauna i 15 dienu. Musu kantoroje galite susiznekėti lietuviszkai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su koznu apsiejome teisingai. Teipogi pardudame tiketus ant visu gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSU EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
 20 Maaskade Rotterdam.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuviszkas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurine Amerikos, kuriame iszdirba geriause **ALU PORTERI** ir **ELIU**.

Nes yra daromas isz grynų javu r geriausiu apfiniu, norint ir geant truputi uszilinksmini bet galvos neskauda, nes jame nera jokių primaiszytu kvarbu ne proszku.

Todelgi perkantieje ir pardavejai (karcziamnikai) visados reikalaukite Lietuviszko

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

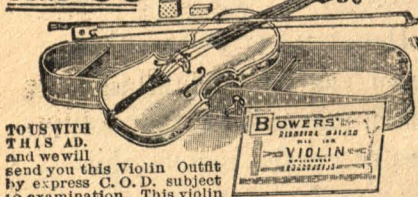
SEND US ONE DOLLAR

Cut this ad. out and send to us with \$1.00, and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR GEM ORGAN, by freight C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent **OUR PRICE \$35.50**, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. **THE PARLOR GEM** is one of the most DURABLE AND SWEETEST TONED instruments ever made. From the illustration shown, which is engraved direct from a photograph you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. **THE PARLOR GEM** is 6 feet high, 42 inches long, 23 inches wide and weighs 350 pounds. Contains 5 octaves, 11 stops, as follows: Diapason, Principal, Dulciana, Melodia, Celeste, Cremona, Bass Coupler, Treble Coupler, Diapason Forte and Vox Humana; 2 Octave Couplers, 1 Tone Swell, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Resonatory Pipe Quality Reeds, 1 Set of 37 Pure Sweet Melodia Reeds, 1 Set of 37 Charmingly Brilliant Celeste Reeds, 1 Set of 24 Richellow Smooth Diapason Reeds, 1 Set of Pleasing Soft Melodious Principal Reeds. **THE PARLOR GEM** action consists of the Celebrated Jewell Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hammond Couplers and Vox Humana, also best Dolge felts, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth, 3-ply bellows stock and finest leather in valves. **THE PARLOR GEM** is furnished with a 10x14 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frames, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published.

GUARANTEED 25 YEARS. With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25 year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 500 of these organs will be sold at \$35.50. **ORDER AT ONCE. DON'T DELAY.** **OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED** if you have not dealt with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. **WE SELL ORGANS AT \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices.** Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address, (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., CHICAGO, ILL.**

SEND 50 CENTS

TO US WITH THIS AD. and we will send you this Violin Outfit by express C. O. D., subject to examination. This violin is a Genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges inlaid with purfling, best quality ebony finished trimmings. **THIS IS A REGULAR \$6.00 VIOLIN**, beautifully finished, highly polished, with excellent quality. Complete with a genuine Brazil wood Tourte model bow, 1 extra set of strings, a neat, well made violin case, large piece of rosin, and one of the best common sense instruction books published. **YOU CAN EXAMINE IT** at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the express agent \$3.75 less the 50 cent deposit, or \$3.25 and express charges, and the outfit is yours.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order accompanied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instrument and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after a 7 days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago.** SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable.—Editor.

ZINGEIDU IR AK'VA DEL SVIETO.

Tikrai pirmutinė vienatinė gydykla ant uželdinimo plaukų ant praplikusių galvų, slinkimą plaukų į trumpą laiką sudrutina yra duota užtikrinimas (garancioje). Kožas užsigandina, kur jau tukstancziam ypatų profesor. Brundza suteikė puikius szvelnius ir tankius plaukus, ką tai laimingi per laikraszczius ir laiszkus iszreiszke szirdingai padekavones. Vieta ofisu yra 145 GRAND ST. ir 996 BROADWAY, Brooklyn. Norinti gautie visą rodą su informacije per laiszkus adresavokit sziteip:

J. M. BRUNDTZA CO
 Box 2361, NEW YORK, N.Y.

SEND-NO MONEY

GRADE DROP CABINET BURDICK SEWING MACHINE by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot and if found perfectly satisfactory, exactly as represented, equal to machines others sell as high as \$60.00, and **THE GREATEST BARGAIN YOU EVER HEARD OF**, pay Special Offer Price \$15.50 your freight agent our

and freight charges. Machine weighs 120 pounds and the freight will average 75 cents for each 500 miles. **GIVE IT THREE MONTHS TRIAL** in your own home, and we will return your \$15.50 any day you are not satisfied. We sell different makes and grades of Sewing Machines at \$8.50, \$10.00, \$11.00, \$12.00 and up, all fully described in our Free Sewing Machine Catalogue, but \$15.50 for this **DROP DESK CABINET BURDICK** is the greatest value ever offered by any house.

BWARE OF IMITATIONS by unknown concerns who copy our advertisements, offering unknown machines under various names, with various inducements. Write some friend in Chicago and learn who are reliable and who are not. has every **MODERN IMPROVEMENT**, EVERY GOOD POINT OF EVERY HIGH GRADE MACHINE MADE, WITH THE DEFECTS OF NONE. Made by the best makers in America, from the best material money can buy.

IT COSTS YOU NOTHING to see and examine this machine, compare it with those your storekeeper sells at \$40.00 to \$60.00, and then if convinced that you are saving \$25.00 to \$40.00, pay your freight agent the \$15.50. **WE TO RETURN YOUR \$15.50** if at any time within three months you say you are not satisfied. **ORDER TO-DAY. DON'T DELAY.** (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago, Ill.**

SOLID QUARTER SAWED OAK DROP DESK CABINET plane polished, One illustration shows machine closed (head dropping from sight) to be used as a center table, stand or desk, the other open with full length table and head in place for sewing. 4 fancy drawers, latest 1900 skeleton frame, carved, paneled, embossed and decorated cabinet finish, finest nickel drawer pulls, rests on four casters, adjustable treadle, genuine Smyth iron stand. Finest large High Arm head, positive four motion feed, self threading vibrating shuttle, automatic bobbin winder, adjustable bearings, patent tension liberator, improved loose patent dress guard, head is handsomely decorated and ornamented and beautifully nickel trimmed. **GUARANTEED** the lightest running, most durable and nearest noiseless machine made. Every known attachment is furnished and our Free Instruction Book tells just how anyone can run it and do either plain or any kind of fancy work. A 20-Year Binding Guarantee is sent with every machine. **IT COSTS YOU NOTHING** to see and examine this machine, compare it with those your storekeeper sells at \$40.00 to \$60.00, and then if convinced that you are saving \$25.00 to \$40.00, pay your freight agent the \$15.50. **WE TO RETURN YOUR \$15.50** if at any time within three months you say you are not satisfied. **ORDER TO-DAY. DON'T DELAY.** (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago, Ill.**

Didele krautuve IR KARCZIAMA
 Kas nori gero tavo gauti ir skanaus gerymo ragauti, tegul atsilanko pas **Joną Żukaucką**
 Plymouth, Pa.

Vienatine Lietuviszka KARCZEMA,
 uzlaikai geriausią Alu, duodu dide-lius stiklus, turiu visokio Vyno, ir seniausio sznapso, Avanos Cigaru, uzkandis prie alaus kasdienu dovanai. Nedelioms nuo 12 nakezia atidarau, del moteriu įėjimas ant antro floro, kiekvienam duodu visokią rodą.

L. Friedman
 Cor. 4 str. & Catharine str.
 PHILADELPHIA, PA.

BRAVORAS.

(**CITY BREWERY CO.**)
 Kuriame iszdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią **ALU ELIU** ir **PORTERI**
 Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J PETER BREIDT
 Iocninikas.

AGENTAS
 assekuravojimo **NAMU** ir visokiu **DAIGTU** nu ugnies
GEO. GWILLIAM, agentas.
 Main str. Plymouth, Pa.

PERŽVALGA.

— „Žinycia” ragina raszyti kronikas, kas butu labai naudinga ateinanciai gentkartei. Paraginimas vertas iszpildymo. Bet dabartinése sanlygose Lietuvoje tokių kronikų raszyti negalima, nes tuli nei nenumanydami pavojingumo tulų užraszų, paminėjimo vardų, iszkraczius žandarams patektu nelaimėn patys ir kitus įklampytu: „Žinycia” ragindama prie kronikų raszymo, primena apleidimą užraszymo stebuklų. Pirm metų nekuri moteriskė, sunkiai ir ilgai sirgusi, stebuklingai pasveiko, pasimeldusi prie stebuklingo abrozo Panelės szvenciausios Krekinavos bažnyčioj, apie ką nieks nei į laikraszczius nepraneszė, nei į kroniką neužraszė. „Žinycia” net klausia „Ar jau Dievas paliovė stebuklus daręs? Ar anie mūsų stebuklingi abrozai nustojo savo stebuklingumo?” — Tur but teip ir yra. Kaip tik kunigai perstojo stebuklus užraszinti ir skelbti, teip jų ir neatsitinka daugiau. Mat kitados valdžia negynė skelbimo stebuklų ir stebuklingų vietų ar paveikslų po vieną rasdavosi prie kožnos bažnyczios Lietuvoje, bet įsikizsus valdžiai viskas nyksta.

— „Žinycia” pranesza Kauno vysk. sufragano G. Cirtauto aplinkrasztį, užginantį jauniems kunigams įvedimą į bažnyczias lietuviszkų giedojimų. Mat tulose lietuviszkose nuo amžių parapijose buvo viskas giedama lenkiskai dėl kelių bajorpalaikių. Jaunieji kunigai matydami lietuvių skriaudą, įvedė lietuviszkus giedojimus, kas nepatiko bajorams ir kilo maisztai, guodimaisi vyskupui už sulaužymą „senovės padavimų”. Kada vyskupai spręs teisingai, pripažindami tiesą didžiajai pusei, o ne porai bajorgalių?

— „Varpas” pranesza apie daleidimą atspausti Vilniuje

lietuviszkai lotyniskomis literomis ir maskoliskai praneszimą p. Donato Malinaucko, kuriame patilpo paduotas lietuvių praszymas Vilniaus vyskupui (kame buvo reikalavimas, kad bent vienoje isz 18 bažnyczijų Vilniuje, butu lietuviszki pamokslai ir giedojimai), jo atsakymas ir trumpas atsiszaukimas praneszėjo apie tą (vyskupo) atsakymą. Tai buvo pirmas lietuviszkai spausdintas lapelis nuo 1863 metų. Cenzura daleido spausdinti ir tik paskui apsižiurėjusi norėjo viską sunaikinti, bet jau buvo per vėlu — atsiszaukimas buvo jau atspausstas ir iszsiuntinėtas po Lietuvą.

— Pasekmė kunigų prakalbų vardan T. M. D. Scrantone buvo toji, kad suiro kuopa. Ar ne puiki pasekmė?

— Kunigai laikė prakalbas Scrantone, Wilkes Barre, Philadelphiaje ir Wm. Penn ir nei vienos nepagarsino isz kalno. Pagarsinus susirinktu daug daugiau klausytojų. Bet baimė nedaleidžia, kad kartais neiszeitu „szposas”, neatsirastu ir koks szliupinis po tuom pacziu stogu.

— Dr. J. Szliupas szią sanvaitę iszkeliavo į Waterbury, New Britain, Torrington, Union City, Conn. ir kitas lietuvių kolonijas su prakalboms, kur lietuviai jį užkvietė.

— „Lietuvos” tapo padidintas formatas po 2 coliu į ilgį ir plotį. Butu praktiskai padaryta, kad teip but pradėta nuo naujo meto. Dabar tų 6 numerių negalima bus pritaikyti apdarant, nes jie didesni.

— Brooklyne nuo naujo meto iszeis naujas laikrasztis vardu „Žvaigždė”. Iszleistoju busęs p. Baltiejus. Pakraipa laikraszcziio busenti nepriegulminga.

Isz Lietuvos.

Dembavas, (Panevėžio pav.) Tai yra filija Smilgių parapi-

jos, prie vieszkelio, netoli nuo geležinkelio, labai gražioje ir linksmoje vietoje, su gražia murine bažnyczia, prie kurios priguli palivarkas, už kurį ne deszimtimis, bet szimtais gaunama randos. Gyvenant klebonui Jucevicziui Smilgiuose, ant jo troszkimo jau Dembavos bažnyczioje ir altorius buvo beiszgricvė isz baimės, kad vyskupas nepaskirtų kunigą į ten ir tas nepaverztu pelno, gaunamo isz palivarko Dembavos bažnyczios, kuriuomi klebonas dalydavosi su vyskupu. Žmonės su aplinkiniais dvarponiais siunczia praszimus vyskupui, kad atsiustų į Dembavos bažnyczią atskirų kunigą, nes jiems į Szaduvą ir Smilgius per toli. Jei Žemaičių vyskupas nesibaido jų dvasiszko savo pelno, tai rasi drovėsis žmonių, kurie jau gerai supranta varginimą, ypačiai neturtėlių, gyvenanczių apie Dembavos bažnyczią, nes jie ne tiktai daug sveikatos nustoja, bėgiodami į Smilgius arba Szaduvą su visokiais reikalais, bet daug porų naginių nuplėszia, kurių vargdienis žmogelis be skatiko ir-gi negali gauti.

Czadosy, (Žarasų pav.) Į szitą parapiją neperseniai atvyko kun. Juozapas Kuzmicikas, bet vargdieniai žmoneliai turi žinoti jog tam kunigui Žemaičių vyskupas davė szitą parapiją už tai, jog jis pasidalino su vyskupu turtą mirusio kun. Volko ant keletos tukstanczių ir tuomi nuskriaudė velionio gimines. Atsargiai, czadosiecziai, nes ir jusų kizszenius gali tie geradėjai isztusztinti.

Sziauliai. Jeigu jau persekioja lietuvisztę valdžia, lenkai ir iszgamos, tai bent dvasiszko valdžiai nuo to reiktu atsilaikyti. Bet kur tau! Dvasiszkoji valdžia eina sykiu su

svietiszkoja. Žemaičių pavyskupė G. Cirtautas, pavasarje iszleido į visus kunigus aplinkrasztį, užginantį kunigams ką nors apkeisti arba naują įvesti žmonių giedojimuose ir kituose dalykuose, kurie papratimo nuo senovės yra sutvirtinti. . . . Dvasiszko valdžia niekame neprivalo lietuviszkos kalbos spausti, ypačiai ten, kur nėra lenkų, apart kelių sulenkėjusių bajorų. Tegul jau lietuviszko kalba turėtu laisvę bent bažnycziose. Dabar dvasiszkoji valdžia į vieną dudą puczia su bajorais, persekiotojais lietuvisztės, neleidama iszispildyti žmonių norui, kad lietuviai lietuviszkai melstusi. Dabar geresni kunigai tautiecziai drauge su vargdieniais žmoneliais turės vargti ir daug iszkentėti, nes jiems reikės kovoti ne tiktai priesz visokias maskolių užmaczias bet ir priesz vyskupą ir jo sėbrus— lenkininkus, kurie lietuvisztę persekioja ir jai visokias kliutis daro.

Augsztavaris. (Trakų pav.) Baisus gaisras aplankė gyventojus Auksztadvario 29 Berželio szijų metų; sudegė 57 grincziuos, neskaitant tvartų ir kluonų, teip-gi ir „monopolinė” supleszkėjo. Didžiausia dalis padegėlių tai žydai, kurie gyveno apie turgavietę, kur triobos buvo labai tankiai szstatytos. Isz ko atsirado ugnis — niekas nezino. Naujas triobas sztatydami dabar dengia arba guntais, arba koklėmis, bet tik žydai, lietuviai — dengia stogus po senovei sziaudais.

Punia. Rugsjuczio mėnesyje pasimirė kun. Pranas Grigaliunas (Grigaliunowicz). Dėl lietuvisztės jis nieko nenuveikė, gyventojai aplink grynį lietuviai, taigi ir pamokslus sakydavo lietuviszkai, bet kaip kada ir lenkiskai pasa-

kydavo, lyg pasiulydamas savo parapijonams dailesnėje kalboje, gal pasitikėdamas, kad parapijonai pripras prie jų ir pareikalaus tankiau. Labjaušiai rupinosi ir skųsdavosi pašaliesiais keliais metais prieš savo myrį, kaip dvasiška valdžia atsiuntė į bažnyčią Butrimonis kunigą, kadangi, anot jo, pasilikęs visai „biednu“ ir neturįs iš ko pragyventi, kaip nuo jo atėmę Butrimonis.

Kaip visi kunigai mus šaulyj, teip ir kun. Grigaliūnas laikė pas save „seserį“, kuri ant visko vieszpatavo, ir viską savaip valdė, o kunigui mirus viską suglėbė, tiek pinigų, kaip visokius daiktus ir padarus. Negana to, ji norėjo daugi parduoti ir javus iš kluono, bet parapijonai susitarę užrakino kluoną ir nedavė viską išpustyti, sakydami, kad tegul liks kas nors ir kitam kunigui, o kas tai „paneliai“ labai nepatiko. Matydama, kad nieko negaus, ji 30 Rugsėjo padegė ir kluonas su visu kuomi, kas tik jame buvo, supleszkėjo; mat, jeigu jai neduoda, tai tegul ir kiti iš to nepasinaudoja. Dabar Punioj kunigo da nėra.

Butrimonise kunigas filijalistas Petras Czelnis, lietuvis. Džiaugiasi visi gavę tokį kunigą ir tai netik parapijonai, bet ir tolymesni gyventojai, nes jis yra sykiu ir daktaru, užsiima gydymu ligonių pagal savo išgalę ir daugumai nuo menkesnių ligų pagelbsti. Jis dabar rupinasi kad statyti kleboniją, ir atnaujinti bažnyčią. Parapijonai ant visko aukauja noriai, o kunigas žygio ir truso nesigaili. Už gydymą ligonių pinigų neima ir nelaiko pas savę jokios „sesers“, kurios kunigams gyviems esant viską saviškai styrina ir visą gerybę valdo, o mirus suglėmžia pinigų, kuriuos kunigas per visą gyvastį surinko, o jeigu ko negali paglemžti, tai su-

degina, kaip ve Punioj atsitioko. Czionai reikia paaisškinti, kad kluoną uždegė nakezia, kad niekas nepasergėtu ir nors niekas nematė padegant, bet be abejonės, tai buvo „panelės“ darbas, nes ji besigincydamas su parapijonais išsitarė, kad jeigu jie jai neduoda viską pasiimti, tai nei kas kits iš to nepasinaudos. Už tai ją be biskio butų į kalėjimą pasodinę, bet už ją stoji keletas szunbajorių, su kuriais ji buvo susibicziuliavus, teip gi ir dvasiška valdžia užstojo, kad nedaleisti iki kokiam nors ergeiliui. Mat dvasiška valdžia liko daug velionio kunigo pinigų, taigi ji ir rupinosi, kad nedaleisti iki provų ir taisymsi ir rupinosi kad tik viskas kuogreicziau aptyktu.

Isz rytines Azijos.

Rugsėjo 26 d. antru kartu suėjom maskolizšką kariauną, o tarp tos ir su lietuviais. Pirmą kartą suėjus negalėjom gana išsikalbėti dėl stokes laiko. Gražu, o sykiu ir graudu, buvo suėjus savo sanbrolius teip tolymam kraszte. Maskolizskoj kariaunoj lietuvių yra apie 50; su visais negalėjom sueiti, nes jie visur išskirstyti. Suėjom tiktai szituos iš Kauno gub.: Antaną Avizionį, Vincą Pernavą, B. Paciuolį, Vladą Radzianską, Julijų Grigaliuną, Joną Pasioméką, J. Bžeskį, J. Petkevičių, A. Kalinį ir Baguszį.

Virszui minėti lietuviai sztai ką mums papasakojo iš savo prityrimų:

Berželio 10 d. iszkeliavome iš Chabarovsko (Siberijoj) ir 10 dieną jau buvome Taku įtakoje. Nematę karės, toji mums išveizėjo be galo žiauri. Visos vieszpatystės apsiginklavę nuo padų iki virszugalvio ėjo nabagus kiniečius muszti už tai, kad tiejie negalėdami atsiginti nuo visokio menciaus misijonierių, siulanczių iszga-

nymą duszios, o atimanczių žemiszkus turtus, pradėjo juos galabinti, negalėdami geruoju nuo jų nusikratyti. Kareiviams tapo daleista zurdoti kiniečius, kaltus ar nekaltus, net ir vaikus, ir plėszti visus turtus, naikinti gyvenimus. Kiniečiai pajutę tokį Europos krikszczionizšką pasiryžimą, viską paėmę ką galėjo muko szalin, sudegindami savo namus ir ką negalėjo ar nesuspėjo pasigabenti. Kiniečiai iszardė geležinkelį nuo Taku į Tientsin, kad negalėtų europiečiai tolyn įsigauti. Tiltus sugriovė, balkius isz porėlių sudegino, rėles visur isznesziojo ir iszmėtė, telegrapus ir teleponus nukirto, stulpus teipgi sudegino. Maskoliai tuoj užsiėmė taisymu geležinkelio, o tarp jų ir mes. Darbas buvo labai sunkus, priegtam saulės kaitra, o czia vėl baimė kiniečių kulų, kurios apie ausis duzgė. Atpludus daugiau kariaunos, tapo užimtas miestas Tientsin, o sykiu ir guolis kiniečių kariszku reikmenių. Kiniečiai nesuspėjo jo iszkraustyti ar sunaikinti. Tasai guolis pateko į maskolių nagus, kas buvo paliepta sunaikinti sumetant į upę. Teip beneszant skryntes atsitiko nelaimė; vieną su kirviu beatplėsziant pasidarė eksplozija, nuo kurios tapo užmuszta ir sužeista 18 kareivių; oda nuo liepsnos numuko. Isz lietuvių tapo užmuszti Martynas Riklis, iš Raseinių pavieta ir Jonas Petrauckas iš Panevėžio pavieta. Sužeisti: Viktoras Dapkus, iš Raseinių pavieta ir Petras Bardauckas, latvys, iš Minsko gubernijos.

Kiniečių gyvuoliai, jaučiai, karvės, žąsys, antys, visztos tai vis neisztruko iš maskolių nagų. Užsimanys maskolius szviežios mėsos, tai ir eina tykoti — pasigauti kiniečio gyvuoluką. Vieną kartą net szeszi susitarę nuėjo visztų

pasivogti. Už 3 viorstų stovėjo japonai, kuriuos ant gymio ir rubų vos galima atskirti nuo kiniečių. Maskoliai anuos pamatę pradėjo szaudyti, mislydami, kad tai kiniečiai; vieną užszovė o 3 sužeidė. Japonai pamatę maskolius į juos szaudant, pradėjo szaukti: „rus, rus nestreliai“. Maskoliams nustojus szaudyti, japoniečiai juos sugavo ir norėjo nudaigoti, kaltę numetant ant kiniečių. Tik atplaukus tuom syk maskolizškam kanuoliniui laivukui, maskolpa laikiai likosi nenuszautais. Kitą vėl sykį patys maskoliai pradėjo skerstis. Sargas užmigo ir nejuto, kaip jo paties virėjas isz budos iszėjo laukan; kadą tasai gryžo, sargas pamatė ir pradėjo szaudyti rėkdams, kad kiniečiai užpuolė. Maskoliai sukilo ir pradėjo tamsoje vieni kitus skersti. Apsiziurėjo tik dejuot maskolizškai pradėjus, kad nėra kiniečių. Vienas maskolius tapo užmusztas, o du sužeisti.

Toliaus mes vieni antriems dovanas davėme arba geriaus sakant mainėme. Bet mes, amerikoniai, buvome turtingesni. Asz turėjau „Vienybės“, o Vosylius „Lietuvos“ po kelis num.; aniejiegi vos vieną ketvirtą num. „Ukininko“. Jie „Vienybės“ ir „Lietuvos“ nebuvo dar matę ir dyvyjosi isz teip didelių „gazių“. „Girdi, tik tiems Amerikos lietuviams ir gerai, kad jie tur tokias dideles „gazietas“, gal pasiskaityti visokių pamokinių, žinių ir naujienų“.

Toks tai buvo mūsų susitikimas rytinėje dalyje pasaulės.

Jau katalikai turi daugybę visokių szventųjų, kuriuos garbina, už ką tie szventieji kartais stebuklus padarydavo, bet kiek dievukų turi kiniečiai, tai katalikus toli pralenkia. Daugiausiai tų dievukų yra nudrėbtų isz molio, nes tai pigiausias budas nusidrėbimo sau

dievuko. Kur nepasisuksi, ten dievuks. Mažiems dievukams užtenka ant jų pažvelgus, didesniems jau reik šiokių tokių aukų, o didieji dievai tai jau ryja jaučius, avis, paukščius, auksą, sidabrą ir net drabužius. Ardydami Pekine vieną bažnyčią, tai vis atradome. Pamatęs tai, atsiminiau ir lietuvių dabartinį paprotį, kur šventiems neszama teip-gi visokie daiktai, audimai, linai, vilnos, karkos, kiausziniai. Asz pats sykį, dar budams Lietuvoje, nunesziau szv. Jurgiui du žąsinu kiauszinu, kad jis apsergētu žąsiukus nuo varnų.

Aną kart rasziau, kad bene kalėdas szvęsiu Amerikoje. Bet dabar nieko negaliu apie tai pasakyti. Pavaikę kiniečius apie Pekiną, sugryžome vėl į szventąjį saulės sunaus (Kinų ciesaiaus) miestą ir ciesaiaus parke, „užgintoje“ vietoje, pasistatėm isz lentų budas žiemavoti.

Gėrymai ezion labai brangus. Plėczka „bavarsko“ \$1,00, o „ocziszczenos“ tai net \$3 ir 4,00. Papirosu negalima gauti o ir nėi markių ant laiszķų.

A. Sujeta.

Politiszkos žinios

Amerika, Suv. Valstijose tuom tarpu nieko ypatingo neatsitiko, bet nors tyliai, visose pusėse matyt prisirengimai, kas link atlikimo yvairių reikalų atidarius kongresą, kuris neuzilgo prasidės. Ar tai pavienės ypatos, ar paskirtos, ar susitvėrusios komisijos rengia visokeriopus užmanymus ir plianus. Daugiausiai protus politikierių, laikraszčių ir partijos, turinczios savo rankose valdžią, užima klausimas padidinimo kariaunos, kadangi visiems rupi, kaip kongresas žiurės ant tų visų užmanymų ir kaip didelę kariauną kongresas pavelys laikyti. Kitu klausimu, kuris teip-gi vi-

siems rupi, yra sumažinimas kariszķų mokeszčių, kurie yra uždėti ant visokių dalykų, pavidale tam tikrų markių.

Ant Pilipinų salų, baigientiesi lytingam laikui, amerikoniai ruosziaszi isz visų pajiegų pilipiniečius „apraminti“, bet tiejie teip-gi nesnaudzia ir daugelyje vietų yra gerai apsikasę ir apsiginklavę. Amerikonai ketina su visu smarkumu užpulti ant salos Samar, kurią visą valdo pilipiniečiai po vadovyste gen. Lukban, o amerikoniai turi tik tris miestelius pakraszčiuose, kuriuos sergsti kariszķi laivai. Amerikonai keta pastatyti keletą mažesnių laivelų daboti pakraszčius, kad pilipiniečių vadovas nepabėgtu, nors isz patyrimo amerikoniai galētu žinoti, kad jie nuolat tokias medziokles ant pilipiniečių vadovų daro ir jų vis nesugautina. Ant salos Marinduque amerikoniai da neatgavo ginklų, kuriuos jiems pilipiniečiai buvo užgrėbę Rugsėjo mėnesyje. Pulkas pėstininkų yra siuncziamas ant salos Panay, kad sudrutinti tenai esanzčius pulkus. Kitas pulkas pėstininkų yra siucziamas ant salos Mindanao, kadangi tenai esanti kariauna negali nieko veikti, matant pilipiniečius didesniam skaitliu už save. Gen. Wheaton ir gen. Young sziaurinėje dalyje salos Luzon negali apsidirbti su pilipiniečiais po vadovyste gen. Tinio, pametusio kunigystę Aglipay. Kas įstabiausia, kad gen. Grant turėjo musztynę su pilipiniečiais 25 mylias nuo Manilos. Pilipiniečiai buvo gerai apsikasę, bet amerikoniai juos iszviję ir užmuszę 50 pilipiniečių, bet tie visus savo negyvėlius pasiėmė, pasitraukdami į kalnus. Isz ko amerikoniai gal žinot skaitlių užmuszčių, jeigu nerado negyvėlių? Kariszķas inžinierius Fred W. Alstetter sugautas pilipiniečių Rugsėjo mėnesy-

je prisiuntė laiszķą į Manilą, meldamas pagelbėti prisiuncziant per pilipiniečius draupanų ir pinigų, nes jam visko truksta ir daug turis kęsti, o neturįs vilties iszliuosuoti. Pats gen. McArthur apziuri pakraszčius ir įtakas, kad paskirstyti laivus dabojimui salų, ypacz nedaleisti davezimą ginklų ir szuvių. Jis ketina jurininkus, kuriuos tik galės, paimti dabojimui miestų pakraszčiuose, kad kuomi daugiaus kariaunos galētu priesz pilipiniečius pastatyti.

Pietinė Aprika. Lordas Roberts rengiasi gryžti Anglijon ir karės vedimą pavedas kraugoziiui Kitcheneriui, kurį net paczios Anglijos laikraszčiai vadina velniu dėl jo nuozmių darbų. Kad neturėti dalyvumo teip kruvinam darbe, gen. Kelly-Kenny ir visi augsztesni apicieriai atsiskakė jo klausyti ir gryžta Anglijon.

Transvaaliuje burai užpuolė ant anglų pas Balmoral, kur 6 užmuszė, 5 sužeidė ir 31 sugavo. Anglai pranesza, kad burai tame musztyje savųjų nužudė į 60. Oranijoje gen. De Wet susivienyjęs su gen. Botha ir ketas užpulti ant Bloemfontein. Prez. Stein su 1000 burų esąs apie Dewetsdrop pietrytinėje dalyje Oranijos. Nataliuje burai pagavo vieną trukį su transportu, tąjį atėmė ir 13 kareivių sugavo, kuriuos nuginklavę paleido. — Lordas Roberts nuvirto nuo arklio ir susitrenkė, delko per porą sanvaiczių turės lovoje gulėti.

Transvaaliaus prezidentas Kruegeris atvyko į Paryžių, kurį gyventojai rykaudami priėmė. Kruegeris aplankė Prancuzijos prezidentą, kuris paskiaus aplankė ir Kruegerį tam apsistojus vieszbutyje. Kokios bus pasekmės isz Kruegerio apsilankymo, pamatysim paskiaus. Anglija vienok ant to nemeiliai žiuri

ir Anglijos pasiuntiniai Prancuzijoje yra sergstimi stiprios kariaunos, kad gyventojai neuzpultų ant jų.

Rytinė Azija. Kuom tolyn, tuom labiaus kyla nesikentimai tarp visų vieszpatyszčių kareivių, kurie vieni kitiems daro kliutis ir prie progos pasiulo kulķą. To negal atlaikyti nėi kariaunos virszinukai. Kad iszvengti susimuszimo, turėjo visi persiskirti, kad nesusieitų, kur pirmiaus visi isz vien veikė.

Kinų ciesaorienė iszleidusi slaptus paliepinimus visiems gubernatoriams organizuoti kareivius kad iszvyti nepraszytus svezčius isz savo szalies. Gen. Tung-Fuh-Siang su 16,000 kareivių stovi pas Hu-Jang-Pu, kad atlaikyti europėjiszķą kariauną nuo veržimosi į szalies vidurius, kuri viską plėszia ir naikina.

Mandžurijoje kiniečiai iszardę daugelyje vietų geležinkelį ir padarę maskoliams iszkados ant 10,000,000 rublių.

Dalis darbu.

Cleveland, Ohio. American Wire & Steel Co. tapo uždaryta dėl nezinomos priezasties, kur 500 darbininkų neteko darbo.

Fort Wayne, Ind. Paragon'o marszkinų ir jekuczių darbavietėje sustraikavo 200 merginų, reikalaudamos pakėlimo algų.

Charlotte, N. C. Medvilnės verpinycziuose straiķieriai praloszę straiķą sugryžo prie darbo. Tai jau treczias straiķas isz eilės, kur darbininkai vis praloszė.

Joliet, Ill. Gelezies liejinyzia Illinois Steel Co. No. 2, pradėjo dirbti kur 300 darbininkų gavo darbą.

Indianapolis, Ind. Prezidentas suvienytų kalnakasių Amerikoje p. Mitchell'is apskelbė straiķą Hopkins pa-

vieta dėl 2000 kalnakasių, kuriems kompanijos turi pakelti algas.

Ashbury Park, N. J. Czion sustraikavo 100 darbininkų Symphonion Mfg. Co. dėl numazinimo algų ant 10%.

West Pulman, Ill. Ant nepaskirto laiko tapo uždarytas pabirkas Plano Harvester Mfg. Co., kur 900 darbininkų neteko darbo.

Depew, N. Y. Czion sustraikavo visi darbininkai New York Central gelžkelio pataisymo vagonų darbavietėse reikalaudami pakėlimo algų.

Shamokin, Pa. Union Coal Co. apgarsino, kad Scott kasyklose, kurios buvo uždarytos nuo 1894 metų, kuovėikiausiai pradės dirbti, kur 500 darbininkų gaus darbą.

Buffalo, N. Y. Tėplioriai prie tėpliojimo namų busencizai parodai ateinančiame mete sustraikavo, reikalaudami pakėlimo algos nuo 30 ant 40 ct. už valandą.

Paterston, N. J. Szilkų pabirkas firmos Pioneer Silk Co. pradėjo vėl dirbti, kur gavo darbą 800 vyrų, moterų ir vaikų.

Peterston, N. J. Rogers'o lokomotyvų dirbtuvė tapo uždaryta ir 1500 darbininkų neteko darbo.

Arlington, N. J. Vario kasyklos, apleistos veik nuo 50 metų, tampa taisomos ir pradės dirbti.

Pittsburg, Pa. Pietinių valstijų pabirkantai pareikalavo 10,000,000 buszelių minksztųjų anglių.

Wilkes-Barre, Pa. Lehigh Valley gelžkelio breksmonai turėjo susirinkimą ir nutarė reikalauti pakėlimo algų ant 10%. Gavo jie po \$1,70, o nori gaut po \$1,90.

Chicago, Ill. Big Four gelžkelio visiems telegrafistams tapo pakeltos algos po \$5,00 ant mėnesio.

Amerikos kapitalistai ant

Hawaii salų nugabeno 200 darbininkų išz New Bedford, Mass., po kontraktais ant dviejų metų, kur mokės po \$22,00 ant mėnesio ir duos gyvenimą. Kelionę turės atlyginti darbininkai išz algų. Nors Suv. Valstijų įstatymai užgina laikyti kontraktizkus darbininkus, vienok tas nėra pildoma. Kapitalistų verguvėje ant salų Hawaii yra ir lietuvių, distrikte Hilo.

Isz Amerikos.

Prezidentų balsai.

Per praėjusius rinkimus Suv. Valstijų prezidento, Pensylvanijai balsų gavo: McKinley 712,665; Bryan'as 424,232, Woolley (blavininkų partijos) 27,908; Malloney (social darbo partijos) 2936; Barker (žmonių partijos — „Peoples party“) 638; Debs (social demokratų partijos) 4,831.

Skaitlius valstijų gyventojų.

Pagal suskaitymą žmonių Suv. Valstijose praėjusę vasarą (1900) gyventojų buvo:

Alabama	1,828,697
Arkansas	1,311,564
California	1,485,053
Colorado	539,700
Connecticut	908,355
Delaware	184,735
Florida	528,542
Georgia	2,216,329
Idaho	161,771
Illinois	4,821,550
Indiana	2,516,463
Iowa	2,251,829
Kansas	1,469,496
Kentucky	2,147,174
Louisiana	1,381,627
Maine	694,366
Maryland	1,189,946
Massachusetts	2,805,346
Michigan	2,419,782
Minnesota	1,751,395
Mississippi	1,551,372
Missouri	3,107,117
Montana	243,298
Nebraska	1,068,901
Nevada	42,334
New Hampshire	411,588
New Jersey	1,883,669
New York	7,268,009
North Carolina	1,891,992
North Dakota	319,040

Ohio	4,157,545
Oregon	413,532
Pennsylvania	6,301,365
Rhode Island	428,556
South Carolina	1,340,312
South Dakota	401,559
Tennessee	2,022,723
Texas	3,048,828
Utah	276,565
Vermont	343,641
Sirginia	1,854,184
Washington	517,672
West Virginia	958,900
Wisconsin	2,068,963
Wyoming	92,531

Teritorijose.

Alaska	44,000
Arizona	122,212
District Columbia	278,718
Hawaii	154,001
Indian Territory	391,960
New Mexico	193,777
Oklahoma	396,245

Gyventojų Suv. Valst. esančius svetimose szalise 84,400

Sykiu 76,295,220.

Gu drus prigavikai.

Apie Baraboo, Wis. susitarė du prigavikai nesusiprančius prigauti szitokiu budu: Vienas vaikszečiojo pas fermerius neva pardavinėdams laikrodėlius ir lyg netyezioms užmirszdavęs po kelis laiszkus, kurius palikdavo tyezia, niekam nematant. Antrasis eidavo ant rytojaus tų laiszkų jieszkoti ir radęs atplėsztus gandydavo sudu, bauda ir kalėjimu. Baimingiejie norėdami iszkliuti isz bėdos už atplėszimą svetimų laiszkų atsipirko nuo prigaviko grąsinimo už bile kokę prekę. Galiaus fermeriai iszszikalbėję, kad ne vienam teip atsitiko, praneszė policijai, bet prigavikai pasipelnę dingo.

Atėmimas tiesų.

Georgijos valstijos, pasiuntinys Hardwick užmanė, kad butu atimtos tiesos balsavimo visiems, kurie bus nemokinti arba neįstengs atsakyti klausimų iki paskirto laipsnio, bei neturės tam tikrai didelio turto. Hardwick'as nusizūrėjęs ant sziaurinės Carolinos, kur atimta tiesa balsavimo muringams, neziurint ant to, kad ir

mokinti, dar bjauresnę tiesą nori įvesti savo valstijai. Neuzilgo respublikonai sutvers despotizką valdžią, panaszį maskolizkajai.

Vėlbais audra.

Valstijose Tennessee ir Mississippi 21 d. szio mėn. siautė baisi audra, lygi Galvestono, tik neteip plati. Audra pakilo apie 9 val. vakare vidurvakarinėje dalyje Tennessee ir traukėsi link sziaurinės pusės Mississippi viską nuszludama 200 mastų plotyje. Žmonių užmuszta 64 ir daugiau kaip tiek suzeista; kiek namų sugriauta ir nuneszta, bei padaryta iszkados, dar neapskaičiuota.

Teip-gi siautė didelė audra New Yorko valstijai ir Pensylvanijos. Apie Buffalo daug namų sugriovė bei nuneszė stogus. Parodos rengiamos panoramos namą sugriovė ir nuo kitų nudraskė geristus, kur keliolika žmonių tapo suzeista.

Prezidento mielaszirdystė.

Nuo 30 Berzelio 1899 iki to pat laiko szijų metų tapo paduota McKinley 720 praszimų praszanczių dovanojimo kalczijų. McKinley davanojo kaltes dėl 81 ypotos o dėl 73 sumazino bausmę. Du bankierius, kurie pratraldijo žmonių pinigų, visai paliuosavo nuo baudos; vieną dėlto, kad buvo sergantis ant kieszniaus sausligės, o kitą, kad tasai praleidęs visus pinigus tapo iszrastas nekaltu.

Perkraustė miestelį.

Pietinėje Dakotoje tapo nukraustytas miestelis Castilia per 10 angliszkų mylių szale kaimyniszkio miestelio Platte. Castilia buvo senesnis miestelis už Platte, bet iszvedus pro Platte gelžkelį, Castilia pradėjo nykti. Kad neisznykta miestelis, turintis 500 gyventojų, tiejie nutarė persikraustyti szia-

le Platte prie geležinkelio. Didesnius namus, kaip mokyklą, rotuszę ir tulas krautuves pervežė ant rogių (szlajų), po kuriomis buvo padėtos lentos iszšteptos muilu, kad butu slidu su rogėms važiuoti. Mažesni namukai ėjo lengviaus perkraustyti. Gyventojai laike krastymosi neiszėjo nei isz namų, nei užgesino pecziuose ugnį.

N e p a t i k o k o p u s t a i .

Kingston, N. Y. Fr. Bucel įsiraugė statinę kopustų, ko negalėjo užkėsti kaimynka, nes turbūt kopustai buvo per daug įrugę. Kaiminka norėdama kopustus paszalinėti, kad jai nekvepētu rugsztis, eidama pro szalį įbėrė į statinę kokių ten dulkių. Bucelis tą nužvelgęs kaimynką suaresztavojo už sugadinimą kopustų ir padavė chemistams isztyrinėti, begu užnuodijo.

P a c z t o

p a g e r i n i m a s .

Pagelbininkas paczto virszininko Washington, W. M. Johnson, pranesza savo metiniame raporte apie reikalingumą pagerinimo paczto kaip tai yra Vokietijoje, Szveicarijoje ir kitur, kur visi laiszakai ir laikraszcziai bei 10 svarų siuntiniai yra pristatomi kiekvienam gyventojui, kur toks negyventu. Tai-gi butu įvesta sistema isznesznojimo laiszakų farmariams ir mažesnių miestų gyventojams, ko dabar nėra. Dabar tik tai tokiose miesteliuose isznesznojami laiszakai, kur yra 15,000 gyventojų. Su įvedimu isznesznojimo laiszakų visiems gyventojams lygiai, butu didelė nauda.

N e l a i m e s .

Fauet St. Marie, Mich. garlaivio „Stewart“ ekspliodavojo katilas, kur užmuszė 3 darbininkus o 7 sunkiai sužeidė.

Pas North Shore, įtakoje upės St. Lawrence, Kanadoje, audra sukulė garlaivį „St. Olaf“, kur prigėrė 19 laivo ju-

rininkai ir 7 keleiviai.

Ellsworth, Pa. kasyklose užsidegė gazai, kur 1 kalnakasis užmusztas tapo o 3 sunkiai apdegė.

Pas Hinton, vakarinėje Virginijoje, įlėkė trukis į Green Brier upę, kurioje buvo 15 pėdų vandens. Nuo patvinio tapo paplautas gelzkelis pas upę ir dėlto tikosi nelaimė. 7 vagonai su 200 keleivių nu-garmėjo ant upės dugno.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Newark, N. J. Kaip buvo garsinta 10 d. Lapkriczio buvo balius T. M. D. kuopos. Isz pradzių žmonės rinkosi labai lėtai, teip, kad rengtojai nesitikėjo turėti pelno, bet da prakiszti, bet vėliaus svezčiai prasidėjo rinktis skaitlingiaus.

Lietuviszki muzikantai režė lietuviszkus szokius. Apsis-tojus muzikai ir szokiams, Dr. V. Kudirkos giesmininkai povadovyste p. L. Eremino dainavo lietuviszkas dainas, už ką svezčiai padėkavojo gausiai delnais plodami. Žodziu sakant visas vakaras nusidavė labai puikiai, nepaisant ant tulų „lietuvaiczų“, kurios buvo susitarę neiti ant T. M. D. balius, sakydamos: „this is a greenhorns ball“ arba da ir pridurdamos, buk tai tik szliuptarniai prigulį prie T. M. D., nors velytina butu dažinoti ar jos daug apie szliuptarnius, arba apie T. M. D. iszmano. Lietuvaitės, kurios yra atvažiavę isz Lietuvos, susirinko ant balius skaitlingai ir gana dailiai užsibovijo.

Matome broliai, jaunikaičiai, kaip mus guodoja tulos mus „sesers“, nepažystanczios kuomi jos esą! Mes per balius ir sueigose jas pulkais apstoję varžomės ir nepasidaliname, o jos kreipiasi nuo mus ant kožno žingsnio. Galime tupinėti apie jas, kaip tik iszmanome, jos vis kreipsis į tą pusę, kurioje bus koks nors

apsiseilėjęs nuo kremtamo tabako Jack ar Jim — svetimtautis. Dėlto-gi, mieli broliai ir mums vertėtu guodoti tik tuos, kurie guodoja mus ir musų tautą. Ir labai butu laikas nustoti, draugaut su tais, kurie mus niekina prie kožnos progos.

Ant balius buvo uždario pusėtinai, nors ir mažai gėrymų buvo iszparduota, pasidėkavojant p. Ig. Gaubiui už gerą tvarką ir vedimą pinigiszakų reikalų. Kasztai visi apmokėti ir į kasą kuopos T. M. D. įplaukė pusėtinai. Tie-gi visi, kurie bandė užkenkti T. M. D. baliui, dabar vaikszzioja kaip musę kandę. *Senis-Varijokas.*

Onawa, Me. Onawa, tai nėra kokis miesczukas, bet tik tai szpulių dirbtuvė, kur ant žiemos darbą turi į 50 vyrų, o kaip kada ir daugiau. Kitais metais darbininkų budavo iki valiai isz aplinkinių vietų, bet szį metą tai visai negalėjo gauti, tai parsivežė isz Bostono apie 20 vyrų, isz kurių yra 7 lietuviai, paeinanti isz Vilniaus gub., o kurie visi yra užsiraszė paliokais. Kaip vakare susirenkame isz darbo parėję, tai su jeis rados negalima gauti; mat žmonelės nieko nežino kaip elgtis. Du isz jų tacziaus yra protingesni. Laikraszczių nei viens nenori skaityti, kad jam ir dovanai duodi, atsakydami, kad isz skaitymo jokios naudos nėra. Lenkisz ki laikraszcziai, tai da esą geri, bet skaityti lietuviszkus laikraszczius tai jokios naudos neatnesza. Vargas su tokiais žmonėmis, kadangi jie su savo nežinia ir kvailumu visur pasirodo, teip kad jų visi neužkenczia. *Jonas Tumosa.*

Homestead, Pa. Galiu praneszti linksmą naujieną isz mus miesto, kad czionyksztė Carnegie Library perka daugelį lietuviszka knygų, kad ir

lietuviai užeidami turėtu, ką skaityti. Amerikos miestuose visur yra daug knygynų ir mažų ir didelių, bet szitas mus miesto, regisi, bus pirmas, kuris ir lietuviszkas knygas pasirupino. Rods mes dirbome apie tai trys metai ir tik dabar pasisekė czionai ir lietuviszkom knygoms rasti vietą. Tuomi tarpu mes esame parinkę isz „Vienybės“ krautuves knygų už \$12,00, nuo p. Baczkauzko už \$14,00, nuo p. Olszevskio už \$9,00 ir nuo kun. Miluko už \$14,00.

Petras Kazuczionis.

Waterbury, Conn. Nedėlioje, 18 d. Lapkriczio, susitvėrė nauja draugystė, po vardu „Lietuvos Sunų“. Priesz du metu buvo po tokiau pat vardu blaivystės draugystė, kuri vienok neilgai trukus pakriko. Sudėtų pinigų liko apie \$80,00, tai dabar nekurie seni blaivininkai buvo norėję atgaivinti senąją blaivystės draugystę, bet pritarėjų esant labai mažai, pagal didumą balsų tapo sutaisyta visai kitoki įstatymai. Draugystė bus visai laisva, draugai įsitaisys tam tikrus drabužius (uniformas), už likusius-gi senosios blaivininkų draugystės pinigus iszleisti kokią moksliszaką knygelę (geriaus tuos pinigus pavest „T. M. D.“, nes toji iszleidinėjimu knygų užsiima, o tą patį darbą dirbant isz vien daugiau galima atlikti, negu pavienių). Naujoji draugystė stengsis mokintiesi muzikos, nes tokis užsiėmimas ir lavinimasi yra mums naudingas ir reikalingas. Draugystė bus, zinoma, pagelbinė ir tuom tarpu įstojimas yra tik tai \$1,00; priima ne senesnius kaip 40 m. senu-mo; ant pradzių prisiraszė 24 sanariai. Garbė už tai p. K. K. kaip jos užmanytojui. Lai gyvuoja Lietuvos Sunus! Lai gyvuoja laisvė! *Vietinis.*

Bayonne City, N. J. 5 d.

Lapkričio mėnu buvo susirinkimas, kur lietuvių buvo susirinkę apie 100. Asz kalbėjau pirmiausiai apie socializmą, kad susirinkusius arčiaus supažindinti, teip gi bandžiau placziau parodyti mierius socialistiskos darbininkų partijos Suv. Valstijose, nurodant ant daugelio skriaudų ir neteisumų, bėgyje paskutinių 10 metų.

P. Pranckevičius kalbėjo apie nekuriuos dalykus isz senovės, kaip Saliamono iszminčių, apie Jagėlos susikergimą su lenkais ir galiaus užbaigė savo kalbą ant konservatizmo.

Ant pabaigos kalbėjo p. Boczkus, aiskindamas mus tautiskus reikalus, užsimindamas teip gi apie kankintinius už lietuviystę, kaip jie vargsta isztremti į siaurinę Maskoliją arba į Siberiją ir baigdamas užmanė susirinkusiems paauskauti po kiek ant kankintinių, kur tapo surinkta — 42 ct.

Teip gi reikia pasakyti, kad czion kalbant su daugeliu airių ir kitų, dauguma sako, kad per kitus rinkimus balsuose už socialistus, kadangi, anot jų, jeigu Bryan'as dabar netaupo iszrinktas, tai teip, kaip po demokratų, o apar to, czion kaip ir visur apygardėse didelių miestų, esant smarkių agitatorių, socializmas yra platinamas isz visų pajėgų, ir jis, kaip galima visur patėmyti, randa įritarimą žmonėse.

J. Szpakauckas.

Fitchburg, Mass. Kaip kožname kampe Suv. Valstijų, teip ir sziaame mieste, lietuviai dauginasi, kadangi nedaugias kaip metai, kaip czion pirmas lietuvis apsigyveno, o szian dien jau yra 15 ypatų, isz kurių dvi vedusios. Dibrtuvių yra visokių ir nuo seniaus apsigyvenusieji lietuviai turi neprastus darbus, bet szviežiai atvažiavusiam darbą gauti yra sunkiaus. Galima pasitikėti, kad skaitlius lietuvių vis di-

dinsis, nes miestas yra labai dailus ir nepasmirdęs, kaip kiti aplinkiniai. Dirbantieji czion lietuviai sako, kad nesaut lenkų, ir kitų tokių, da nieks neiszmokino bosus kyšzius imti. Teipgi darbo jieszkantiems nereikia mindzikauti ir stipti už vartų, kaip tai kitur yra, kol kas nors iszėjęs pasakys, kad nereikia; czion jeini į rasztinyzią ir tau pasako ar reikia nors vieno darbininko ar ne.

Tarp lietuvių czion da visai nėra jokios organizacijos, nor daugumas priguli prie kokių nors draugyszių kitose vietose isz kur jie yra persikėle, bet turime viltį, kad veikia ir mes pradėsime ką nors veikti.

J. Smoleitis.

„Mother Jones”.

Amerikoje yra tik viena „Mother (motina) Jones”. Clara Barton*) turi savo užsiėmimą mielaszirdystės, Susan Anthony darbuojasi už moterių tiesas, Mother Jones turi savo „vaikus darbininkus” didelią kantrią armiją, kuri dirba, prakaituoja ir kenczia, — ir ji dirba isz visų pastangų jei kur nors galima kiek dėl žmonių nuveikti.

Toji didelė minia, — kuriai ji yra motina, — didelė, dirbanczioji, nerami minia, iszsisklaidziusi po visą szalį, dirbanczioji kaip ant pavirsziaus žemės, teip ir po žeme, knibzdanczioji ir prakaituojanczioji dirbtuvėse. Labai retai kad kuriai nors daliai tos minios iszalkis nežiurėtu į akis ir kad ji nereikalautu pagalbos motinos. Tada ir yra laikas, kada Mother Jones pasirodo. Ji tapo pavadinta praneszėja audros pramonėje. Jos pasirodymas kur nors yra žinia tiems, kurie pralobsta isznauddami kitus, pasielgti szvel-

*) Clara Barton yra virszininkė draugystės Raudonojo Kryžiaus Amerikoje, gelbėjimui suzeistų ant karės lauko.

niaus ir jeigu jie nepaiso to persergėjimo, tuomi arsziaus yra dėl jų paczių, o geriaus susiorganizavusiems darbininkams.

Mother Jones yra pasekmingiausia organizatorka ir palaikytoja straikų szioj' szalyje, dėdama visas savo pastangas, kad pakilęs straikas užsibaigtų kuomi geriausiai. Tai yra priezastis, kodėl ji yra apygardėse kietųjų anglių. Tai yra priezastis kodėl angliakasiai turėjo viltį laimėti. Tai yra priezastis kodėl angliakasyklų savininkai mini jos vardą su prakeiksmu.

Kaip ji tą viską atlieka? Per didžiausią isz visų galybių, per galybę meilės. Ji myli „vaikus” — ar jie butu lenkai ar slovakai, airiai ar amerikoniai — ir ji mokina juos mylėti ją. Eilės darbininkų laikosi tvirtai jos rodų, o jos tikri iszvedimai atlieka reikalą.

Ne viens gali mislyti, kad ji yra phiziskai tvirtai subudavota, turi smarkų balsą; kad ji patraukia minias dauge su savim savo gaivumu; arba kad ji yra apdovanota jaunyste ir gražumu ir paslapta dvasiszka įtekme Orleano Mergelės. Bet ne, Mother Jones neturi nėi vieną isz szitų ypatybių, perstatanczių moteris esanczias vadovais vyrų. Jo phiziszka budavonė yra silpna. Tiesa, ji turi saavyje daug gyvybės, bet, žiurint ant jos, nėi vienas nenorės tikėti tam, jeigu jis nėra matęs ją kalbant, kada ji užsidega visa.

Ji nėra jauna ir visai neturi virszprigimtinio įkvėpimo Orleano Mergelės, jos protiskos pajėgos yra isz praktiskos patyrimo ir ji su panieka žiuri ant tų tikėjimiskų mokinimų, kurie velija žmonėms užsigandinti tuomi likimu, kurį jiems esąs dangus skyręs. Teip gi ji nėra amžiuje, kada jos lytis turi daugiausiai galybės. Motina isz vardo, galėtu greicziaus jau mocziute buti.

Jos nuoszirdus veidas rodo žymes senatvės, ant jos galvos balti plaukai.

Jos pilkose airisziose akise galima matyt galybę. Susivienyjus joje yra dvasia Gallų ir Keltų. Jos mocziutė paėjo isz Wallijos, o tėvukas airis, jų gi sunus, jos tėvas, buvo vienu isz Airijos tėvynainių, kuris turėjo bėgti į szitą szalį su preke paskirta už jo galvą ir apsistojęs Kanadoje apsigyveno netolimais nuo namo parlamento Ottavoje.

Kanadoje jis rado laisvę, kurios teip geidė. Jis atkreipė savo atydą ant pagerinimo savo buvio ir ant suteikimo apszvietimo savo szeimynai. Jo dukte Mary pastojo protiszku ziedu namuose. Kada ji paaugo, tapo mokintoja prie pradinės mokyklos Kanadoje ir jai teko mokinti daugelyje vietų, kol galiaus neatsirado rybose Suv. Valstijų. Begyvenant yvairiose valstijose Naujosios Anglijos, ji mokino publiskose mokyklose ir privatiszkuose namuose.

Valstijoje Maine ji susitiko su vyru, vardu Jones, kuris jai labjusiai patiko ir su kuriuomi ji apsivedė.

Tame laike jos užsiėmimu buvo ne vien laikyti kalbas unijų darbininkams, bet jai parupo darbininkiskas klausimas abelnai. Tas faktas, kad vaikai nuo szeszių iki dešziimts metų dirbo Lewiston'o, ir Fall River dirbtuvėse, sukėlė jos piktumą. Kartą ji raszė savo senam tėvui, kad varguoliai czionai Amerikoje yra isznaudojami ir kaneveikiame, kaip ir senojoj Airijoje.

Persikėlus į pietus, paskui į vakarus drauge su savo vyru, jai tuomet labai parupo pirmosios imtynės didelės ir garsingos savo laike darbininkiskos organizacijos Ricierių Darbo (Knights of Labor). Jos vyras ragindavęs ją tyrinėti statistiskas žinias kas link darbo ir darbininkų pa-

dėjimo yvairiose valstijose.

Kuomet kitos meters rinkdavosi kur į moterių kliubus, kad vesti diskusijas apie Shakespear'ą, ji laikydavo prakalbas strytkarių konduktoriams Chicagoje ir anglekasiams Hazletone arba dirbtuvėse prakaituojančioms merginoms Fall River, Mass., aiskindama jiems, kad tai yra jų prideryste straikuoti ir priversti darbdavius mokėti jiems tokias mokestis, kokių jie yra verti.

Didysis angliakasių straikas 1891 metuose atkreipė visuomenės akis ant jos, nors ir pirmiausia buvo užėmus žymią vietą tokiuose pat atsitikimuose keravijant ir palaikant darbininkus. Bėgyje didžiojo geležinkelių darbininkų straike, ji daug prisidėjo prie vedimo reikalų, jos stiprus moteriszkas balsas daugelyje vietų bu davo girdėti, jos balta galva tankiai budavo matyti daugelyje vietų, kur tik buvo laukiama pavojaus ar sumisizimo.

1898 angliakasiai iš Arnott, galima sakyti, visiszkai buvo pergalėti ir savininkai rengėsi pataikyti straikieriams tokias sanlygas, kokios jiems patiko, kaip vieną vakarą viena sav, sena moteriszkė pribuvo į miestą.

Atvažiavus ji tuojaus nuėjo į vietą susirinkimo straikierių ir sustabdė vadovus, kurie jau sznekėjosi apie pasidavimą. Ji laikė prakalbą, kuri sukėlė didelį užsidegimą ir nuoszirdų pritarimą tarp visų reikalams darbininkų. Ji suorganizavo moteris ir vaikus ir tarp jų sukelė geismą remti straiką iki neiszlosz.

Kaip ji tą viską galėjo atlikti, vargiai kas galės tą apipasakoti, bet per devynis mėnesius ji laikė straikierius kruvoje, maitino renkant aukas ir pagelbą visur, ką iš patyrimo ji geriausiai atlikti pataiko. Gale to straike kasyklų savininkai tiek turėjo pra-

kiszę kad rodėsi, jogiai kiti visai nugyvēs, ir dabar ji, iš eilės padavė jiems sanlygas, kurias jie priėmė, dziaugdamiesi, kad tik straikas užsibaigia.

Mother Jones turi meilų veidą, szviežią kaip rozė, ne žiurint ant raukszių, kurių kas kart ant jo daugiau atsi-randa. Jos pilkos akys yra asztrios ir tarsi perdėm permato. Jos visai balti plaukai priduoja daug meilumo jos veidui.

Elkstone, Marylando valstijoje, Gegužio mėn. ji paėmė į savo rankas vedimą straike, kada jau tas kriko ir buvo laikomas pralosztu. Trum-pame laike ji pakreipė visus dalykus kitaip ir iszgelbėjo visą reikalą. 3 d. Berželio ji kalbėjo 3,000 angliakasių Braddock parke, Frostburge, o ant rytojū buvo tarpe neramias minios, kad užvesti tvarką ir gelbėti reikalą, kadangi nesuprantantieji savo reikalų ardė viską ir kėlė nesutikimą. Ji sudrutino visus ir tą pat vakarą 3,000 jų paklusniaiėjo jos vedami.

Dabar kietose anglise ji turi pilnas rankas darbo. Ji yra viena isz įtekmingiausių straikierių vadovų. Kasyklų savininkai nenorėtu pripazinti jos kaipo vadovu viso atsitikimo, bet yra priversti, tai padaryti, kadangi tik per ją gali susineszti su darbininkais. Jos iszkalbus parodymas skriaudų, kokias kenzia angliakasiai, pritraukė daug naujų sanarių prie unijos „Susivienijusių Angliakasių Amerikoje“. (United Mine Workers of America).

„Mes norime, kad įstatymai valstijos butu pildomi“, – sakė ji „World'o“ reporteriui, – „2,240 svarų tai yra czionais įstatymiszka tona, kasyklų savininkai priverzia angliakasius iszleisti 3,300 į toną. Tai yra tik viena isz daugelio skriaudų. Mes ketiname dirb-

ti toliaus, kad laipsniszkai biskis po biskiui iszkovoti kasyklų darbininkams geresnes sanlygas gyvenimo.

„Paskui kompanijų sztorai yra kitas blogas dalykas. Jeigu jus esate priversti pirkti visokius pirkinius nuo žmogaus ant kurio jus dirbate, jus pas-tojate kuone jo vergu.

„Asz reikalauju kad patys žmonės valdytu visus monopolius. Tada varguolis turės progą apsiszviesti ir lavintiesi teip lygiai, kaip ir turtingas“.

Mother Jones yra gabi ir apszviesta moteriszkė. Daug skaitydama apie negerumus tarp dirbanczių žmonių ji pradėjo kalbėti į juos, užsiimti jų reikalais, tyrinėti darbininkiszką klausimą placziaus.

Nieks geriaus negalės perliudinti žmonių, perleidusių savo amžį tamsumose kasyklų, kaip jos balsas ir mostelėjimas rankos. Jie veda visur paskui save visų akis ir, rodosi, jie sėdėtu per dienas klausydami jos, jei tik ji nenustotu kalbėjusi.

Kam teko matyti Motiną Jones, laikanczią ant savo rankų sergantį kudikį ir raminanczią ir linksminanczią jo motiną, kaip teko matyti „World'o“ reporteriui pereitą sanvaitę, tas tik tada supras, kokiu budu ji tiek turi įtekmės ant žmonių ir tokią galybę.

Isz „New York World“.

Czion galima pridurti, kad Mother Jones yra pasekmingiausia platintoja socializmo tarp susiorganizavusių į unijas darbininkų.

Ar galima kaltint nemokintą?

Ant praėjusio XV Susiv. seimo buvo niekinami ir pajuokiami nemokintieji, ypatingai nuo kun. Miluko ir Pautieniaus. Pajuokimas radosi dėlto, kad nuo dviejų kuopų nepatilpo korespondencijos „Tėvynėje“ dėl negero

paraszymo. Pagal kunigų teoriją nemokintas yra nieko nevertas, nors tokio nuomonė yra kartais kiltesnė už tulo kunigo. Nemokintas turi tik dirbt kaip jautis, ne murmet, nei žiurėti kas jo trusą suglemžia, o priesz mokintą, ypatingai kunigą, nusiimt kepurę, palenkt galvą su nusižeminimu ir paksztert į rankovę, nežiurint ant to, kad toks kunigas yra nukniaukęs parapiją ant \$60,000, tai bažnyczią pardavęs, tai moteris spaviedojas zakristijoje, kur paskui tos „grieszninkės“ turi pasvyskupą važiuot skūstis ir tt. Vienok czion eina klausimas apie mokslą ir kaip pasiiko mokintu? Ar tokiu užgimė jau? ar dirbdams ukės darbus iszsizmokino? ar kiti anuos darbus už besimokinanczius nudirbo? Visi sutiks ant paskutinio. Jeigu mokinosi, tai negalėjo ukės darbų atlikt, jei dirbo ukės darbus, tai neturėjo kada mokintis ir už tai negalima tokio kaltinti už nemokslumą, nes tankiai tokio „nemokinto“ trusas buvo labai sugadus dabar „mokin-tam“ esant, be kurio mokintasis butu likęs lygiai aklu. Czion tinka prilyginimas, kur paaugęs gegužiukas, kielės iszperėtas, užkapoja savo penėtoją ir perėtoją. Ar isztikrųjų mokslas isznaikina etiką ir pastato tokį „mokintą“ ant iszjuokimo ir pažeminimo? Tur but tik kunigus to iszmokina. Kun. Pautienius, kai-po didei mokintas, isztarė ant seimo szitokį komplimentą: „Privaziavo snarglių, kurie tik lermą kelia“ ir kuriam tik atsiradus kilo lermas. Taigi tasai jo isztartas komplimentas jam geriausiai ir tinka. Arba vėl kun. Miluko asabiszki ir privatiszki užgavimai, kaip p. Damijonaiczio korespondencija, „budizmas“ ir užsilaikymas laike dainavimo? Prastas ir visai niekai toks mokslas, kuris „mokintą“ pastato ant gė-

dos. Visi seimo delegatai džiaugėsi, 10 Spalio, pirm pietų, už ramiausią svarstymą reikalų, nes iki pietų nebuvo nei vieno kunigo, ir su pusdieniu tapo daugiau atlikta, negu per dieną, kada buvo kunigai ir kėlė lermą. Nemokintieji mat moka ramiausią užsilaikyti ir neteip palaidai kalbėti, kaip mokintieji. Rodosi mokslas turėtų apdailinti žmogų, o ne padaryti jo visai neaptaszytu. Bet jeigu atsimysime kunigų komplimentus iš sakyklų skelbiamus, kur jų visi klauso ir nesiprieszina, tai nesidvyvysime, kad kunigai su lygia intencija ir ant seimo elgėsi, na, ir kaip nebus trukszingas seimas? Taigi mokslas ne visiems naudingas ir jeigu jis žmogaus neapdailina nei etikoje, tai jis yra niekai — bet tik kunigiziskas mokslas.

XV Susiv. seimo delegatas, nemokintas. *J. S. Pruselaitis.*

KARĖ.

(Iš prancuzizskos kalbos surinko ir perguldė S. Mal...kis.)
Graikų filozofija ir karė.

....Skamandro upė duoda smarkiam Akillui daugiau žmonizką pamokslą: „Akillai, tu esi drąsuoliu, bet tu žudai žmones baisingai“¹⁾ Vienok, kraugeris muszyje, graikas neturi neapykantos dėl sugauto suiminio, ir jei tas užmoka iszmokestį, pastoja svečiu — „svečiu įveiktu per durtuvą“²⁾ Teip-gi matom nuomonės kaslink karės, isztartas per graikų mislinczius palaiptisniui persimainant ir pastojant platesnėms. Aristoteles garsina, kad „drąsybė nėra lemta įgyti mums auksą“³⁾. Pagal Tukudidį karė reikalina tik apginimui kuno, kada žmogus turi pasirinkimą ar pasiduoti svetimžemių jungui ar mėginti laimę.⁴⁾ Aristoteles raszo teip-gi, kad reikia mokintis karės amata, ne, idant

verginti, bet kad nepastoti pavergtu⁵⁾, kad „galas ir mieris karės yra tyla, kaip darbo užbaiga yra atsilsis“⁶⁾.

Bet filozofai kyla dar augszciau lyg jausmui visai žmogizskam. Pats Aristoteles pasakė szelpdams mažai vertą ypatą: „tai ne dėl jo, tai dėl žmogaus“⁷⁾. Cinikų⁸⁾ iszkala priejo net prie niekinimo tėvynės. Diogenes didžiavosi neturįs niekur tiesų ukėsyštės. Krates sakė, jo tėvynė esanti panieka nuomonių kitų, jo žmogus esąs ukėsu visatos⁹⁾. Sokrates teip-gi apgarsino save ukėsu viso svieto¹⁰⁾. Bet Stoikų¹¹⁾ iszkala tiktai nuskratė galutinai patrijotizsko egoizmo graiko-lotyntų senovės. Pagal Epiktetą visi žmonės tur Dievą už tėvą ir dėl to yra broliais¹²⁾. Zenonas mato visuose žmonėse draug-ukėsus, sąnarius ne tik vienos valstijos, bet vienos giminės, vienos gentės¹³⁾.

Visas szis darbas filozofų mislies permainė gale galo graikų nuomonės, nuomonės mislinczių suprantama. Savopamtuose dorybės, paprastinose tēmose¹⁴⁾ disputų¹⁵⁾, filozofai priejo net lyg iszdavimui tokių isztarimų kaip szitas: „žmonija paklausius balso iszmingojo, supras kad ji nėra nieko daranti kaip tiktai kareivius“¹⁶⁾. Mislis paprastinų žmonių neturėjo supratimą tokio augszto mierio, bet filozofija tautos ar rasos parodo tiktai iszrankstymą, isztarimą idėjų, palinkimų esingai gyvuojanczių minių iszmanyme. Raszliava graikų filozofijos yra pirma, kuri yra isztarus tokius placzius jausmus, visai nesulygintinus su geiduliu, su karės jausmu, kurį mes randam daugiau ar mažiau stipriu ir smarkiu, bet vis gyvu visoje veislėj žmonių. — (Ch. Letourneau — La Guerre dans les diverses races humaines pp. 439–440).

1) Ilijada. XXI.

2) Pluarkas. Graikiszki klausimai

XVII.

3) Politika kn. I pargl. III § 20.

4) Tukudidis — Peloponėso karė II, § 61.

5) Politika kn. VII § 14.

6) Ten pat § 15.

7) E. Havet. Hellenisme p. 282.

8) Cinikai — filozofų iszkala, — kurie mokino, kad žmogus tur rupintis tik apie dorybę ir dvasę, o ne tarnauti kunui. Zmonės pravadino juos Cinikais — tai yra Szuniniais, Szunifilozofais.

9) Fustel de Coulanges — La Cité antique p. 434.

10) Lecky. Hist. of European morals I. p. 229.

11) Stoikai — filozofų iszkala Atėnuose, — kurie mokino apie reikalingumą pirmiausiai iszdirbti pobudį, pastoti stipriaus dvasėje.

12) Friedlander, t. IV. p. 441.

13) Fustel de Coulanges—La Cité antique p. 434.

14) Tėma — uždėjimas, padėjimas sznektose, knygoje ar ginczuose sznektoje dėl pav. apie teisybę ar apie laisvę — teisybė ir laisvė yra tēmos.

15) Disputas — ginczas apie kokį nors klausimą.

16) E. Havet, Hellenisme p. 285.

Kam reikalinga armija.

....Pareiga yra tokiu budu įkalama į szituos žmones. Dienose, kada jie pasilieka kazarėmeje, yra isznekama jiems apie tėvynės iszvadavimą, kurios buk sargais jie esą ir apie kaimynų valstijas, kurių garbės godulystė grumoja szalia, o vakare jie yra siuncziami į susitikimą su tikrais neprieteliais, su žmonėmis. Jie gal dar su kilti ir reikia užbėgti jų laukiamam užpuolimui ir jų smarkiam budui atsikerszinimo. Koks tai puikus iszmislas, pasaka apie svetimą prieszą, amžiną neprietelį! Tas paremia isz dalies mūsų didžtureczius. Pasidėkavojant tai melagystei jie įstengia sukelti vieną partiją darbininkų priesz kitą, tokiu budu, kad kokia iszeiga naminės karės ne butu, vieni tik varguoliai panesza naszta ir kenczia pasekmes. Tokiu budu visos pastangos moralistų¹⁾, filozofų²⁾ ir samdomų is-

torikų susirenka, idant sustiprinti tą melagystę, apdabinti ją. Mokslainių mokytojai skelbia szitą mokslą ir varguoliai isz tikro tiki, kad jie gina savo triobas, nors jų nieks nenori užgrėbti ir gaudami almužną, gina savo tiesą numirti badu.

Bernard Lazare.

(Les Porteurs de torches p. 98.)

1) Moralistas — žmogus, kurs mokina kitus kaip gyventi dorai.

2) Filozofas — mylėtojas žinovystės, tyrinėtojas, pradžios linkmės ir mierio dalykų ar mokslų, ar nuomonių.

Naujos knygos.

Juokų knygelė. Surinko J. K. Shenandoah, Pa. V. J. Stagaro & Co. spaustuvėje. 1900. Puslapių 95.

Tai yra nemenkas rinkius anekdotų, kuris ne vienam bus labai sugadu turėti, kad prie kitų rasztų, pasiskaityti szį tą juokingo ir nusilinksminti. Kožnas juk reikalauja, kad skaitant rimtesnės įtalpos knygas, tarpais kuomi nors lengvesniu savo protą prablaiivinti, o ant to prirodyjame szitą knygelę. Ji yra tinkama pasiskaityti susirenkant į kuopelės, kur linksmai galima vakarą perleisti, beskaitant „juokus“. Galima pasitikėti, kad ji placziai tarp lietuvių pasiplatins ir butu velytina, kad ji rastusi pas kiekvieną lietuvį, nes kožnas džiaugsis ją turėdamas.

Apie turty iszdirbimą. Paraszė Schram. Vertė S. M. Chicagoje, Ill. Kasztais ir spauda „Lietuvos“ 1900. Puslapių 139.

Mūsų raszliavoje turime, rods, keletą knygielių pajudinanczių politiszškai ekonomiszkus klausimus, bet tai vis mažos, vos supazindinanczios su pirmpradiniais klausimais. Kuris norėjo nuodugniau susipažinti su socializmu ar politiszka ekonomija, turėjo kreiptiesi prie rasztų kitose kalbose.

Szitoje knygoje apie turtų išsidirbimą ar pasidarymą yra placziaus išguldyta, placziaus mokinama socializmos ekonomijos ir ji užtvers dikta spragą mūsų literaturoje. Kuriems rupi draugijiskai — ekonomiskai klausimai, tikime, tie bandys arcziaus su szitaja knyga susipažinti ir pasinaudoti iš jos. Bet kurie menkai yra susipažinę su socializmu, velytume pirmiau perskaityti keletą kitų, išzaiskiančių pirmpradinius klausimus, kadangi szitoje knygoje radę ant syk giliaus ir nuosekliaus išzaiskinta tuos klausimus, daugelį dalykų kitas gali visai prieszingai suprasti, kaip paveizdan apie nereikalingumą pinigų ir tolygius klausimus.

Zinyčia. Apszviestesniųjų lietuvių laikraštis, išzeinąs neapribotame laike. No 2 Tilžėje 1900 m. Kasztu „Tėvynės Sargo“. Puslapių 96.

Išleidžiant pirmą No „Zinycios“ pagarsinta tapo, kad tai bus „kvartalinis laikraštis“, bet metas baigiasi ir vos antras numeris pasirodė. Pagal turinį sziaame numeryje yra patilpę: „Kas tai yra civilizacija“? Dr. J. Basanavicziaus „Apie lietuviską Trakų tautystę“. Toliaus „Szis-tas apie Langobardus bei Hunnus“, „Apie lietuviskias pravardes“, „Trumpa Kauno bažnyčių istorija“, „Litvanica“ (kritika nekurių knygu), „Mūsų dirvonai“ (bėgantieji klausimai). Kuone treczią dalį užima visokios eilės.

Isz visur.

Maskolijos szventasis sinodas arba Pobiedonoscevas paliepė visiems be skyriaus kunigams savo bažnyčiose atlaikyti dievmaldystes, kad pasveiktu caras.

Poznaniaus arcivyskupas von Stablevski papuolė į vo-

kiečių nemalonę už raginimą lenkų rinkti lenką seiman pasiuntiniu. Kad vėl prisigerinti vokiečiams, arcivyskupas paliepė savo kunigams Dievui padėkavoti už išgelbėjimą ciesaus nuo kvailos bobos peilio. Vokiečiai vienok tos Dievui padėkavonės nepriėmė ir sako, kad Poznaniaus arcivyskupu lenkas daugiau nebusęs.

Popiezius paliepė visiems Amerikos katalikams pasimelsti, kad Dievas duotu dvasę szventą McKinley, tur but dėl to, kad iš laisvos szalies padarytu despotiską.

Prancuzijoi, mieste Lyon, sustraikavo strytkarių darbininkai. Gyventojai simpatizuodami straikieriams, gauda dirbanczius ir maudo upėje.

Išz Odesos norėjo su valczia juodjurėmis pabėgti 38 turkai. Ant jurių nakczia juos užtiko audra, apvirto laivas, ir visi prigėrė. Išzsigelbėjo tik viens įsikibęs į stiebą, su kuriuo jį bangos išmetė ant kranto.

Romoje, tapo suaresztavotas seimo pasiuntinys Palizzolo, ant kurio puolė pažvalga, buk jis nužudęs miesto Palermo burmistrą, kuris buvo užtikęs mafistų lizdą.

Kievos policija užgynė teatrų aktorkoms laike perstatymų, ypatingai szokikėms baletų, neszioti per trumpus rubus ir pertraukose sznekėtis su aplankytojais teatrų. Tokiu budu aktorkos turės įsitaisyti ilgesnius anderokus.

Popiezius turi visokių daiktų išz czysto aukso padarytų, ir padovanotų nuo visokių karalių ir magnatų, net 30 tonų, kurių vertumas skaitosi ant \$25,000,000.

Mieste Darmstad, Vokietijoi, benugriaujant vieną namą, griuvo viena siena ir užmusė 12 darbininkų.

Londono yra visuose beprotamiuose 21,393 beprocziai. 12,082 moters ir 9,311 vyrų, kurių visų penkta dalis gavo sumaiszymą proto išz girtybės. Moterių beproczijų nuo girtybės buvo du kart daugiau negu vyrų. 1899 metuose išz proto išzėjo: 81 rasztininkų (pirklių rasztinyczio), 42 rubsiuviai, 41 vežėjas, 38 kurpsiuviai ir 35 teplioriai. Moterių išz proto išzėjusių buvo: 543 vedusios, 424 tarnaitės, 16 skalbėjos, 81 siuvėjos, 67 mezgėjos, 39 pramanytojos maldų, 43 raszėjos, 38 auklės ir 40 mokintojų.

Italijoi, mieste Perugija, policija pagavo kunigą Don Bartolomeo, jo zakristijoną, vieną klieriką ir keletą pirklių, kurie metų metus laupė bažnyčias. Kunigas lankydamasis kitose bažnyčiose išziurėdavo visokius brangius daiktus, kur jie stovi, kaip pakavoti. Kun. apie tai papasakodavo zakristijonui ir tas visados gerai pavogdavo. Kunigas buvo geru muzikantu ir tankiai eidavo ant vargonų grajyti kitose bažnyčiose, kur per gaudimą vargonų nebudavo girdėti, kaip zakristijonas trusdavosi apie brangius papuosimus altorių. Kartais kun. vėl klausydavo išzpažinties vakarais, o zakristijonas liubėsi apie laupymą. Kunigas gavo 9 o zakristijonas 8 metus, sunkaus kalėjimo.

Hrubieszove, Liublyno gub. žydelis Siptik, daktaras, pjauzdavo vaikinams pirsztus deszinės rankos už 25 rublius, kad jiems nereiktu eiti kariaunon. Vienam bepjaujant tasai pradėjo baisyti rėkti ir teip užėjo kaimynai, kurie apie tokią operaciją praneszė policijai. Žydelis gavo metus kalėjimo, o vaikas 4 mėnesius.

Paryžiuje daktarai Tusier ir Halion mėgino atgaivinti lignonį, kuris buvo 4 dienoms nu-

miręs nuo nepasekmingos operacijos. Atgaivinimas pramanytu budu atsikvėpimo nepasisekė. Daktarai tada atsargiai pakėlė krutinę ir pradėjo jūdinti szirdį bei plauczius. Lavonas pradėjo kvėpuoti, atidarė akis ir net pažino savo daktarą. Po užsiuvimo skylės, kvėpavimas tapo silpnesniu kas kartas ir ligonis numirė išz tikrujų. Tyrinėjimas lavono parodė, kad gyvasties nebuvo galima užlaikyti dėl sustingimo vienos dalies szirdies.

Paryžiuje, prof. Bourneville, ant susirinkimo higienizmos draugystės skaitė praneszimą apie įtekme girtuoklystės per einanczią nuo tėvų ant vaikų. Prof. Bourneville budamas priveizėtoju ligonbuczio Bicetre, išz praktikos išzrodė, kad girtuoklių tėvų vaikai yra plonprocziai, nusilpę, epileptizski, nervizski, nenormalizski, nesuaugę kaip reik. Ant 1000 vaikų, kurie buvo paduoti į ligonbutį dėl visokių negalių, 791 buvo tokių lignonų, kurių tėvai buvo girtuokliai arba gėrė vidutiniai — tik tai 209 vaikai buvo ligonbutyje, kurių tėvai buvo negirtuokliai. Girtuoklystė mat padaro net 8 lignonius, deszimtyje. Ir teip už tėvų kaltes turi kentėti nieko nekalti, nelaimingi vaikai.

Ką turi zinoti darbininkai?

(Pagal „Svoboda“.)

(Tąsa.)

Kas tai per baidyklė? Daugelis žmonių nesuprasdami, ar geriau sakant nenorėdami suprasti, kas yra socialistų partija, baido socialistais nežinėjus, kad butent toji partija susideda išz paleistuvių, valkatų, bedievių ir t.t.

Kurie perskaitė su atyda, ką iki sziol paraszėme, galėjo persiliudyti, kad socializmas nėra kokia tai baidyklė. Socialistas yra tas, kuris darbininką

ar kaimietį skaito lygiu žmogum ir nori jį apszviesti, socialistas, kuris pakelia balsą priešais visokias skriaudas. Tuomi tarpu tuli, ypacz kurie mažai žinodami, daug nori pasakoti, skelbia, kad butent, idėja socializmo yra: „kas tavo tai ir mano, o kas mano tai ne tavo“. Prieszingai patys skelbtojai taip elgiasi, kitiems savo kaltes primeddami, juk prie sziandienio surėdymo yra anot patarlės: „pirmiau suvalgykime tavo, o paskui kožnas savo“. Socializmas nori tokius dalykus praszalinti, panaikinti, praplatinti daugiau savitarpinės meilės, kad visiems isz draugės apie savę ir savo reikalus rupintiesi.

Zodis socializmas paeina nuo lotyniszko žodžio „socialis“, kuris reiskia — draugiskas, draugijiskas. Socialistų partija mokina, kad ant szios pasaulės buvo visokeriopų surėdymų ir blogesni budavo praszalinami, kad duoti vietą geresniems. Dabar, socialistai mokina, kad praszalinti skurdą alinimą ir visokius neteisingumus, reikia užvesti kitokį surėdymą, o kuris įvyks tik tada, kaip visokios maszinės, dirbtuvės, kasyklos ir žemės prigulės visai žmonijai, dirbantiems žmonėms, o nebus savaszia pavienių ypatų, kaip dabar. Tokis budas valdymo visko isz draugės (kolektyvizikai) vadinasi socialistis. Socialistai pirmi pradėjo organizuoti darbininkus, kad juos iszgelbėti isz taip apgailėtino padėjimo ir kada turtai ir įrankiai darbo prigulės visai žmonijai, tai žmonija ir vieszpataus pati ant savęs, o ne keletas pavienių, kaip dabar.

Ar toks socialistiskas surėdymas greit užstos ir ar viskas taip bus surėdyta kaip mums sako socialistai ar da ir

praktiszkiaus, isz anksto negalima pasakyti. Mokslincziai nurodo mums vienok, kad sziandieninis surėdymas yra niekai ir kad jis turi buti permaintytas ant geresnio. Jeigu taip, tai mes turime pažinti tokius žmones ir jų reikalavimus, nės jei tokis surėdymas turi ateiti, tai jis ateis, kad mes prie to ir neprisidėtume. Pasaulėje viskas ejo pirmyn ir dabar eina, nors lietuviai nei kiek neprisidėjo, nepasidarbovo. Socialistai organizuoja darbininkus ir rodo jiems kelią, kuriuom eidami galėtu pagerinti likimą darbininkiszkos luomos, o kadangi mes lietuviai, czionai Amerikoje, esame vien tik darbininkai ir pradėdame susidurti su susiorganizavusiais darbininkais kitų tautų tarp kurių socialistai žymiai darbuojasi, taigi ir mums vertėtu tą visą reikalą arcziaus pažinti.

Ar reikia maisztų? Kad toki naują surėdymą užvesti, tai tuli sanprotauja, kad turys buti persimainymas, kruvinas maisztas — kova (revoliucija). Ne. Socialistai aiszkina mums, kad kaip greit darbininkai dazigaus prie politiszkos valdzios tai paims dirbtuves, maszinas, kasyklas, girias, ganyklas, žemės plotus, geležinkelius ir t.t. po savo valdzia, jų savininkams tikrai atlyginant. Jau ir dabar Europoje geležinkeliai, telegrafai, telefonai, pirklystė nekuriais produktais, yra savaszia valstijos, o ne pavienių ypatų, arba kompanijų, kaip czionai Amerikoje. Tai yra žingsnis link tokio surėdymo, kur toki dalykai butu savaszia visų ir pelnas eitu ant naudos visų, o ne ant naudos keletos dykaduonių, kurie surinktus turtus, alinant kitus, iszmėto begaszlaudami.

Socialistai nori atimti žemę, įrankius ir prietaisus net ir paczias! Taip rėkia tuli, ypacz kuriems sziandien labai gerai ir kurie jokių permainų

ir pagerinimų nenori. Bet kiekvienas gali matyti, kad taip nėra ir darbininkai gali tik juoktiesi tokias kalbas girdėdami. Socialistai nenori atimti nuo kaimieczio sklypą jo žemės arba darbininkus stumti į da didesnę vargą ir platinti isztvirkimą tarp jų. Jie tik nori kad žmonija — darbininkai savo turtus ir įrankius iszdarbystės valdytu patys, o ne keletas didelių kapitalistų. Ką galima atimti nuo kaimieczio, kuris ant sklypelio žemės vos iszsimaitina ir skursta tolyn, tan kiekai nežinodamas, kaip galą su galu sudurti, arba nuo darbininko, kuris sziandien skursta czion, o rytoj gal pareis kitur darbo jieszkoti. Prieszingai jie tik gali laukti pagerinimo savo buvio, kaip greit bus praszalinta daugelis neteisingumų ir mus reikalai kiteip surėdyti.

Socialistiskas surėdymas panaikins vargus ir alinimą.

Užstos gerovė visiems. Ir dabar darbininkai gyventų kur kas geriau, jeigu didesnę dalį jų uzdarbio nepasiglemztų sav kapitalistai. Prie socialistiszko surėdymo nebus alinimo, nės visi dirbs dėl savęs, bet ne dėl keletos ypatų; nebus dykaduonių, ką maitinsis isz kitų darbo, nės kožnas turės kuomi nors užsinti ir jam pripuolanczia dalį truso atlikti. Maszinės ir visoki techniszki pagerinimai, su pagelba kurių kapitalistai taip alina darbininkus ir iszmeta nuo darbo prie socialistiszko surėdymo, bus palengvinimu visiems, nės padės žmogui atlikti dalį jo darbo. Tada ne dėl to dirbs, kad keletas turėtu pelną, bet kad visiems butu gerai ir jie visko turėtu. Nebus nei piniguczių, nei vargszų, alintojų, nei alinamų; nebus dvarponių, kapitalistų ir t.t. Mokslincziai iszskaitė, kad jeigu sziandien visi suaugę ir tinkanti į darbą imtusi prie kokio nors naudingo užsiėmimo, tai reiktu dirbti tik po kelias valandas ant dienos,

kad parupinti visus reikalingus daiktus ir atlikti visokius reikalus visų žmonių pasaulėje, kad jie galėtu gyventi isztekliuje.

Lygybė ir laisvė visiems. Tai yra szauksmas socialistiszko surėdymo. Lygybė — nės visi turės lygias tiesas ir priderystes. Jeigu Dievas sutvėrė žmogų, įkvėpė jam gyvastį, tai kiekvienas turi tas paczias tiesas gyventi, tas paczias tiesas prie dalykų, kuriuos mums gamta suteikia, tas paczias tiesas gyventi žmoniszkai ir turėti naudą isz vaisių savo truso. Laisvė — nės kiekvienas bus ponu ant savęs. Saulė lygiai szvieczia visiems, taigi visus lygiai turi ir szildyti.

Kas tą atliks? Permainą sziandieninio surėdymo draugijos gali atlikti tik patidarbiniukų luoma. Tas įvyks tada, kaip visi dirbantieji žmonės susiorganizuos ir stos, kaipo suprantanti savo reikalus luoma, ir didelė visoj pasaulėj politiszka partija. Sziandien valdanczioms luomoms, tai yra kapitalistams, pabirkantams, žemvaldziams ir t.t. yra labai gerai, nės jų rankose turtai ir valdzia, ir dėlto jie nenori jokių permainų.

Tik paczių susipratimas.

Darbininkai turi pažinti savo padėjimą, suprasti priezastis jų pažeminimo ir pasirinkti kelią, kuaiuomi eidami galėtu blogą nuo savęs praszalinti. Vienu žodziu turi turėti daugiau susipratimo, tai yra suprasti reikalus darbininkiszkos luomos. Darbininkai, turėdami tuos paczias reikalus visur, turi su luoma kapitalistų atlikti imtynes, kurios, rods, jau yra prasidėję, o su jeis eis drauge kaimiecziai ir amatninkai, kadangi didysis kapitalas yra abelnu prieszu visų, visus lygiai slogina.

(Toliaus bus.)

Keksztu Simas.

(Tąsa.)

niaujant su Jonuku: ėmė palandino po pečka paziurėti, ar ten nededa vištos. Jonukas šėip-teip palindo, kad net jo knypkiai nusibraukė nuo brusločiuo, o reikia išlįsti laukan — negali. Vaikas lenda panevali: iškišo šėip-teip galvutę ir toliaus neina, traukia atgal — neina, nė į šian nė į ten, — kaip įkyliuota! Galvutę iškišęs iš papečkės paleido rėkti, kiek gali; mat, pradėjo vaiką imti baimė, ypačiai, kad kelis syk girdėjo pasakojant, juog papečkėj gyvena velniukai — tai kur-gi nebijos ir nerėks? Ant riksmo subėgome visi, bandėme traukti arba stumt atgal, o č'a nė į šian nė į ten... Teiriavomės, ką daryti. Ir galų gale reikėjo išpjauti skerspjuve pečkos rėmas ir tik tuomet persigandusį Jonuką ištraukėme iš papečkės: visas buvo pailsęs, sušilęs, šlapias, kaip peliukas. Paskui da ilgai su baimė žiurėdavo į papečkę, pakol neužsimiršo; pats kitiems pasakodavosi, kad jį velniukai laikę už kojų. O ar daug, mislyjot, pririnkdavo kiaušinių? Net gėda žmogui pasakyti! Renka kasdien, o atėjo serėda, subata — tai išvirs kokią porą, tris ir viskas; skundžiasi, kad vištos blogai deda, visur mėto, nė negalinti surasti. Tai tikra teisybė; apie namus javai, patriobiais žolynai, pas malkinę laužas šakų; patvoryj' kruvos akmenų, po klėčia pilna įlandinių, anttvartų palėpėse da daug šiaudų, kluone iki pakraikei sukrauta daugybė kulių ir daug — daug rasi visokių įlandinių, neprieinamų vietų, kur vištos slapčia pridėda daug kiaušinių. Žiurėk — beverčiant šiaudus nuo tvartų, tai ir užtiksi pilną guštą užperėtų ir vištos apleistų kiaušinių ir mesk tiesiog į mėšlyną; arba pamatysi — jau ritasi iš po palėpės laukan ir ant žemės pasidarius tikra pau-tienė. Bemėžiant tvartus kas mets po pamatais užtinki daugybę lukštų, kur šeškas išgėrė. Žolynuos arba kitur pašaliuose daug šunes surankioja, arba kiteip nueina ant niekų. Jeigu pasitai-ko javai panamėje, tai kas mets randi keletą guštų supuvusių kiaušinių. O gospadinė vis guodžiasi, kad vištos mažai deda. Slapukai nuo balandžio iki vėlybam rudeniui nepaliauja radęsi: tik žiurėk — viena dešimtis vadžiojasi, kita

da daugiau, kita kokius šešis ar aštuonis, kita tik vienai vieną. Perskaityk po kelių dienų, tai ir nerasi keletos, tai tik pamatysi, kad iš dešimties likę tik vienas arba nė vieno, o su laiku išgaišta kone visi: tai šuo suėdė, tai šeškas išgaudė, tai vanagas nunešė, tai sraty ne prigėrė arba per lytus sušalo, o kartais nė nežinia, kur dingo. O kiek pragaišties pasidaro su tais slapukais? Panamėje visus javus numina, daržoves nukuičia, o naudos nieko. Nebeto, gospadinė kas mets keletą vištų apsileidžia ir prisiperina po kelias dešimtis viščiukų, kad užsiauginus ir paridavus turėtu ant mažmožių. Aną metą da ankstokai iš pavasario išsiperino į keturiasdešimtis vištukų; mat, ankstybiejie geriau gilioja. Džiaugė-i, kad vištukai gerai lesa, tarpiai auga. Pradžioje lesino avizinėms kruopomis, o paskui paaugus ėmė barstyti jiems kviečius arba miežius. Augo vištukai pirkčioje, — šeimyninėje arba virtuvėje. Nuo ryto lyg vakaro jie painiodavosi žmonėms po kojų; nebeto, kartais pasitaikydavo netyčia užsilipti ir numinti kokį: tada gospadinė rėkia, plusta, keikia prakaismu kaltininką, net keta kojas išdaužyti tokiems gramozdams... Kitą dieną vėl pasitaike kokį užminti arba durimis nuverti ir vėl kyla baisus riksmas, barnys ir rupuziavimai! Vaidai po pirkčią kyla kuonemet kasdien, o vis dėl viščiukų. Gospadinė skaito viščiukus kelis syk per dieną ir štai po savaitę, kitai jau tik dvidešimtis ir penki telikę iš keturiasdešimtis. Su laiku išdygo padaigai, paaugo plunksnos ir jau išvijo vargšus laukan, gali sakyti, parė ant savo duonos. „Ar negal, sako, „šitos bestijos po lauką vadžiotis, ką besitranko po pirkčią, — tik blėdį daro“. Vištos savo vaikus nusiveda tiesiog į daržą ir ima kuisti: nespėjo išvyti — ir vėl, žiurėk, jau kuičia, čia numušei, čia vėl jos. Gospadinė pasisėjo rasodą, o vištos tuojaus aptiko, iškapstė, iškuitė, grudelius išrankiojo ir vėl, kad nori, sėk. Pasisėjai antru kart ir vėl tą patį padarys. Štai negali per vištas užsiauginti savo rasodos: eina ir darbas ant niekų ir sėklos už keletą kapeikų, ir pagalios turi važiuoti kur į dvarą pirkti rasodos. Nusipirko, pasodino, o vištos, lyg užmačia, vėl iš daržo nesitraukia. Ir kur-gi trauksis? Jug jos

darže randa daugybę vabalų, kirmėlaičių, kokį grudelį, tai ar nemalonu pasirankioti ir nukuičia daržoves. Jug vasarą, gali sakyti, paleistos ant savo duonos, tai nė ne stebėtina, juog rupinasi apie savę ir kuičia daržoves. Gospadinė tolyn, labyn šėlsta ant vištų ir ką sugriebė, kuolą ar lazdą, grumstą ar akmenį, genioja vištas iš daržo, mušdama ant pagrėbimo, galva ne galva, — o kaip ims rėkti ant vištelių tai, rodos, perpliš. Paugėję vištukai jau ir jai pačiai įsipyko, kad pasisuks koks į pirkčią, tai kaip ims duoti rykšte arba lazda, tai tie vištukai, tartum perkuno įtrenkti lekia, bėga per duris, kabinasi ant sienų, langų, tartum, apakę: žiurėk — jau vienas guli primusztas, kitas visai negyvas kojas ištiesęs, tai ant vienos kojos straksi per kiemą, tai galvą pakreipęs neša ir akies netekęs, — retai katras iš tokio ermyderio teišėina sveikas. Išmušė iš pirkčios, o jie sau nubėgo į daržą — tai kur-gi nepyks gospadinė? Turi mušti tuos kirmėles, keikti, plusti ir griešyti dėl tų bjaurybių! Tik paliko adarą virtuvę — tai jau jų visur pilna: žiurėk — vieni sulipę ant kepalu duonos skubina lesa, kiti ant stalo renka trupinius, tai ant palangių teršia, tai girnalovėje miltus kapsto, — visur apteršia, stalus, langus, duoną, bliudus, šaukštus, žodžiu, rasi visur priteršta. Štai kelis užtinki sukritusius į kropą kopustų ant ugnavietės, tai pamazgose prigėrusius arba pelinėje (drankoje) paskendusius. Vienu žodžiu pridirba daug pragaišties ir patys nueina ant niekų; tik pamatysi, kad iš keturiasdešimtis vištukų užaugo vos tik penketas arba da mažiaus ir t'e pats spangi arba šlubi.

Gospadinė įerzinta vištų per dienas tik barasi, plusta, kur reik, ar nereik; rėkia ant tarnaičių, spardo šunis arba net savo vaikus, jeigu į tą tarpą pasipynė jai po kojų ir duris tranko, kad, rodos, sienos sugrius. Vieną kart, užtikus vištukus pirkčioje, kaip ėmė laidyti šakaliais, tai išmušė du langus, sumušė ąsotį ant stalo, o paleidus kapliu, pataikė tiesiog į špižinį kropą ir išbeldė visą šoną, barščiai išsiliejo. Štai kogreičiausiai kropas reikėjo nupirkti naujas ir numesti bereikalo trirublė. Negana dar to; neužilgo paskui gospalinė pu-

(Toliaus bus.)

Persikrauste.

Kazys Miliszauckas lietuviszkas kriauczius persikraustė po sziuomi numeriu 256 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.

Dideli susirinkimai.

Waterbury'o lietuvių; bus laikytas susirinkimas svetainėje Senos TURNER HALL, Scovill str. 1 d Gruodžio, su prakalbotomis. Vienas isz kalbėtojų bus mūsų garbus tautietis Dr. J. Sziupas. Ant kurio tai susirinkimo yra kviečiama visi Waterbury'o lietuviai ir lietuvaiteis kuoskaitlingiause susirinkti.

Waterbury'o Lietuvių Komitetas.

T. M. D. New York'o kuopos susirinkimas bus nedėlioje, 2 d. Gruodžio, 73 Grand str. Brooklyn, N. Y. ant 2 val. po pietų. Sanariai ir visi lietuviai yra užkviečiami atsilankyti nes bus isz dalinimas naujai iszleistos knygutės „Vanduo ant žemės“ ir tt. Naujai prisiraszanti ir užsimokanti 60 ct. gaus visas 5 knygeles. Dėlto tautiečiai pasinaudokite. T. M. D. Kuopos vyriausybė.

Balius! Balius!

Darbininkų Kliubo Draugystės bus Seredoje 28 d. Lapkričio ant SKATING RINK Plymouth, Pa. ir prasidės ant 7 valandos vakare ir trauksis tol, kol susirinkusieji tik szokt norės. Muzika bus pirmos klisos. Visi lietuviai ir lietuvaiteis vietiniai ir isz apielinkių pribukite ant to puikaus pasilinksminimo, ant ko nuolankiai užkviečiame. Ipatingai užkviečiame Dr. D. L. K. Vytauto. Komitetas.

„Vienybė“ iszleisė tuveje gaunamos szios naujos knygos:

Kas prieszius? Paraszė Lazdynų Pelėda. Puslapių 32. 10c.

Valsciaus sudas. Komedija vienojė veikmėje. Paraszė Žemaitė. Pusl. 19. 10 c.

Mindaugis Lietuvos karalius. Istorijos paveikslas penkiuose aktuose. Pusl. 86. 25 c.

Vanduo ant žemės, po žeme ir virszuje žemės. Pusl. 33. 10 c.

Juokų knygelė, surinkta L. J. K. Pusl. 95. 25 c.

Kaip Maskolija persekioja Lietuvą. Supieszė kun. V. Dembskis. Pusl. 15. 10 c.

Kaip geriausiai laidoti numirelius? Pusl. 29. 15 c.

Visokias knygas,

lietuviszkas, taip dvasiszkas kaip ir moksliszkas, taipgi ir laikraszczius; kaipo tai: „Varpą“, „Ukininką“ ir „Tėvynės Sargą“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gaunama už \$3 dol. Katalogą knygų ir laikraszczius ant pažiuros pisiuncziu dovanai. Užprasazant knygas arba laikraszczius, reikia sykiu ir piningus prisiusti. Jurgis Lapinas

Tilžėje — Tilsit
Ostpr. Germany.

**Daktarka.
Johanna Želviene.**

Vienintėli lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
atidarytas { nū 12 iki 1 po piet,
 { nū 6 iki 8 vakaro.

A D R E S A I

CENTRALISZKŲ VIRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAUGYSTĖS.

Prezidentas — V. Daukszys
P. O. Box 1018 Plymouth, Pa.

Sekretorius — A. Ilgunas
P. O. Box 48 Gilberton, Pa.

Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — N. Olszinskas
825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

OUR \$1:50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of CORPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Navel Rupture or Umbilical Hernia; you get a comfort and ease of action you will appreciate. No corpulent person can afford to be without this belt.

Cut this Ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight, age and number inches around the body, largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$3.00 and upwards you can return it at our expense. Write for free Belt and Truss Catalogue.

SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

Vien del vyru.

Dovanai pakeli naujo iszradimo gyduolių prisiusime pacztu tik koris priduos savo adresą.

Kuris sugražins sveikata trumpam laike.

A. E. Robinson, M.D.C.M.

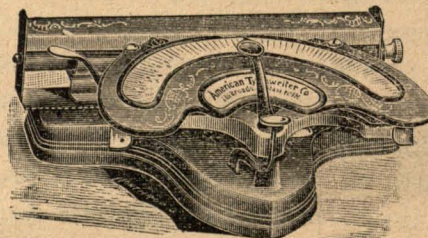
tuojaus pertikrėns kaip lengvai gali iszsigdyti savo silpnumus, jeigu vortosi tam tikslui atsakančes gyduoles. Insitutas neaprubzinoje, bet kuris tik raszys, aplaikys dovanai pakelį užpėczėtyta kad nebutų kokio apsirikimo priesazt apgavystė. Ražik tuojaus.

Dovanai prabos pakel's pasek mingiausių gyduolių bus prisiustas kožnam ier paczta, kuris paraszys i State Medical Institute. Tos gyduoles daugybė vyrų sugražino sveikata, kurie per daugelį metų kentėjo proto ir kuno ligas paeinanczias nuo jaunystės, už tad Insitutas prizada kožnam kuris atsiszzanks, prisiust pakelį dovanai.

Kožnas kuris jaučia antl lytiszko silpnumo paeinanczio nuo jaunystės, kuris silpnina spēkas iratmintį, sukellia dieglius strėnose arba nevaldymo lytiszky dalių gali sugrįzt i sveikata gydymasis namie.

Tos gyduoles turi neapsakomą pasekmę nes jos atsiekia sulezkadytas vietas daduodamas drutybę kur labiausia reikalinga. Iezgydo kožną ligą iszvarinėje vieokius nesmagumus įsienėjusius nuo kelių metų per nenaturaliszką pasielgimą iszgydo kiek vienam atsitiklime. Dasižinok State Medical Institute, 520 Elektron Building Ft. Wayne, Ind., o apturėsi trumpam laike pakelį gyduolių dovanai. Insitutas nori pagelbėti daugybė tokių vyrų, kurie negali apleist savo namus ir nusidnot i gydinyčies at dovanai prisiustas pakelis,

25 maszinos tapo padarytos su akcentais

Kaip raštininkai lietuviszkuos raštuose vartoja akcentiszkas litaras. Dabar su šita mašina galima iszdrukavoti su lietuviszkais akcentais, teip lygei ir su lenkiškais, ir nedaro perskados drukuoti angliškai.

Norėdami kas isz lietuvių drukuoti laiszkus su akcentais, teiksis prisiusti \$9,00 o aplaikysi šita mašina metaliszkam bakse. Ilgai nelauk

ba nedauk padaryta, kas pirmesnis tas laimingesnis.

Wm. J. PETKON, 305 N. Main. st. Brockton, Mass.

Daugiau kaip 30 metus iszmeztintas! Dr. RICHTERO wisam swietui zinomas "ANKER" (Inkarinis) PAIN EXPELLER. yra geriausia gyduole nuo Rheumatizmo, Neuralgijos, Sausgelos, Strenu Skaudejimo ir tt. ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu. uz 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl Street, New York.

Mėsinyczia Adomo Adžgaucko,

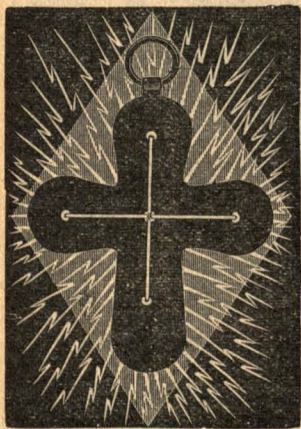

Užlaiko kasdien szviežią mėsa, kiaušiena, versziena, jautiena, avincziena, kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

teiposgi užlaikau milktų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga szmogų del maisto ir už pigesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas Ad. Adžgaucka

220 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Diemanto Elektros Kryzius.

Vadinamas teipgi Volta Kryziu, kel ta metu atgal tapo izrastas Austrijoje, ir pasidėkavojant sa o naudai Kryzius tas veik prasiplatino Vokietijoi, Francuzijoi, Skandinavijoi ir kitose Europos szaliose, ir szilandien yra labiausiai pagėdaujamas kaip galingas vaistas nuo Reumatizmo ir daugelio kitų kuno nezanin.

Elektros Diemanto Kryzius gydo Reumatizma, teip muskulu kaip ir sanariu Neuralgija ir kitus kuno skaudėjimus, Nervizkuma Nervu nusilpėjima, Silpnuma, Prastota Nervu Gyvima, Nervu Nupuolima Nemiga, Abejotinguma, Dviesios Nupuolima, Hysterija, Paralyziu Sustengima, Drebulys, Neuralgija, Apop eksija, Nuomara, szv. Vito Szoki, Szirdies Plakima, Gilvos skaudė ima ir visua Nervizsko Systemo sugedimus.

Veikmė jo apsi eiszkia pati per save begyje keletos dienu, bet kartais užrunka keles dienas. Kryzių reikia neszint dieni ir nakį, pakabnta ant szilpnio sznuruکو ant kaslo angsz ziau szirdines indombos. Milynoji pise turi but in paczia apersta ir sz naudojima ir viga avki ant dienos po to indė Kryziu in truputi drungna gešauio utanso skystima ir laikyti per keleta minuozu. Vaikams zaurint pagal amziu, ukensa reik su vandeniu atskiesti. Preke to Kryzius yra v enas doleris ir gvarantuoja e, kad jis suteiktia at nauda kaip kad ceriausieje elektrizki dirzi. Kasztojanti penkiolika bei dvidezsimta sykiu daugiau. Koznas szeimynos sanarys, sveikas ar ligotas, niekada neturi but to Elektrizko Kryziaus, kurs yra geriausiu gelbėtojum prieš visokias kuno negales ir skansmus. Prisiusk viena doleri per

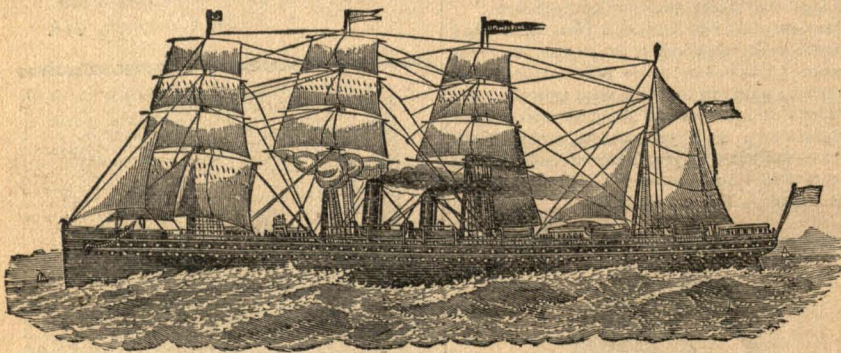
expresu, ar money order arba registruotoj gramotoj, o mes tamstai savais kasztais pasiusime viena Elektrizka Diemanto Kryziu, arba 6 už \$,00. Gaunamos tuketanczias rekomendacijas nuo ypatu, kurios su pagalba szio Stebuklingo Kryziaus iszgydydė. Yra užtektina dēl parodymo jo magiszkos galybės. Sztai pora tekin rekomendaciju:

Asz naudojansi jusų Diemanto Elektros Kryzių nuo 21 Kovo ir persitikrinau, kad tas kryzius tikrai teip pagelbingas, kaip sakėtė. Per ilga laiką asz negalėjan valdyti savo deszines rankos ir daug kentėjau: visada turėdavau laikyti ją parszta. Po naudojimo begy dviejų sanvaiczų jusų Diemanto Elektros Kryziaus galėjan apsieiti jau te pariszimo. Dabar su ta ranka neszupilna kibira vandens. Asz ir nežinan, kaip atidėkavoti jums už teip didele suteikta man pagalba.

ANDRES MADSEN, 2655 Quincy Ave., OGDEN UTAH, April 15 1893

The Diamond Electric Cross Co. Dept 27, 306 Milwaukee ave., CHICAGO,

Cerbtini Tautieoziai!

Turiu už garbę praneszti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste ant labaigerų linijų. Taigi parduodu Lavakortes ir siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusuncziu pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire - insurance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dēl svetelių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dēl lietuvių ir nei prabaszczius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN

DIDELIS SKLODAS

S. J. Mockaiczio

Uzlaiko geriausia Vyną, visokio skyriaus Arielkos ir kitų szyrdį pastiprianczių gėrymų, teipgi skaniausių Cigarų, tik nepamirszkite vietos

S. J. Mockaitis

224 ir 226 South Main Str. SHENANDOAH, PA

Griacizciausiai iszgydo visokias ligas

Dr. J. Szlupas

Telephone 4373. 421 Penn. Ave. Scranton, Pa.

D. L. & W. R. R.

Trukiai iszeina isz Plymouth'o:

Ant 7:00; 8:47; 10:13; 11:51 isz ryto į Scranton New York, Philadelphia, Binghamton, Elmira Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bei į Vakarus.

Ant 7:38; 9:02; ir 11:3 isz ryto į Nanticoke Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpinių stacijų ir susivienyjant dēl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore, ir t. t.

Ant 2:25; 3:47; 4:40 7:41 ir 10:15 po pietų į Scranton New York, Buffalo, ir visų tarpinių stacijų.

Ant 2:30 2:49 4:32 6:43 9:50 12:33 pietų į Northumberland ir visų tarpinių stacijų susivienyjant dēl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.

Tiketiai už pigiausę prekę į visas szalis, Sziaurę - Pietus, Rytus ir Vakarus ir į minksztųjų angliu apielinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

GASH for acceptable ideas. State if patented. THE PATENT RECORD, Baltimore, Md.

LENGVUMA

suteikia ir gydo visados kosulį bronchitis, perszalimą, gripą, pradzią dziovos.

Severos Balsamas dēl Planczin

Geriausia gyduolė nuo kosulio. 25 c ir 50 c

Visi skausmai ir nesmagumai praeina po vartojimo.

Severos Aliejus szv. Gothardo

Linimentas szeimyniszkas Prekė 50 ct. Lietuviszkų agentų reikalaujame visur.

W. F. SEVERA.

MANUFACTURING PHARMACIST. CEDAR RAPIDS, IOWA. Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str Plymouth, Pa.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa. Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujusia madą, duoda drūtą ir gerą materiją ir už pigę prekę. Teiposgi senus ant naujų perdirba. Visi pas savo Tautietį.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszka iszdirbima.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszi gudotiniems Kunjams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszciaus paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriausę praktiką ir dēl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau ne gu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

